

T.C.

**BATMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI**

**İŞLETME FAKÜLTELERİNDE VERİLEN MUHASEBE DERSLERİNİN
MUHASEBECİLİK MESLEĞİNE ETKİSİNİN ÖLÇÜMÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Abdullah ARI**

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Yavuz ELİTOK**

**Ekim-2020
BATMAN**

TEZ BİLDİRİMİ

Bu tezdeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini ve tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

DECLARATION PAGE

I hereby declare that all information in this document has been obtained and presented in accordance with academic rules and ethical conduct. I also declare that, as required by these rules and conduct, I have fully cited and referenced all material and results that are not original to this work.

İmza

Abdullah Arı

19/10/2020

tez abdullah

ORIJINALLIK RAPORU

% 11	% 5	% 2	% 8
BENZERLIK ENDEKSI	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	Submitted to Batman University Öğrenci Ödevi	% 3
2	dspace.trakya.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	% 2
3	haziranket.com İnternet Kaynağı	% 1
4	Submitted to Bahcesehir University Öğrenci Ödevi	% 1
5	Submitted to Balıkesir Üniversitesi Öğrenci Ödevi	% 1
6	Submitted to Canakkale Onsekiz Mart University Öğrenci Ödevi	% 1
7	anket.istanbul.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
8	forms.okan.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
9	Submitted to Beykent Üniversitesi Öğrenci Ödevi	<% 1

ÖNSÖZ

"İşletme Fakültelerinde Verilen Muhasebe Derslerinin Muhasebecilik Mesleğine Etkisinin Ölçümü" isimli yüksek lisans çalışmam sürecinde bana yardımlarını esirgemeyen ve her konuda destek veren Dr. Öğr. Üyesi Yavuz ELİTOK hocama teşekkürü borç bilirim.

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İŞLETME FAKÜLTELERİNDE VERİLEN MUHASEBE DERSLERİNİN MUHASEBECİLİK MESLEĞİNE ETKİSİNİN ÖLÇÜMÜ

Abdullah ARI

Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

İşletme Anabilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Yavuz ELİTOK

2020, 105 Sayfa

Jüri

Dr.Öğr. Üyesi: Bilal YALÇIN

Dr.Öğr. Üyesi: Kazım KILINÇ

Dr.Öğr. Üyesi: Yavuz ELİTOK

Muhasebe, her türlü kuruluşun tüm mali işlemlerini takip etmesi açısından önem arz etmektedir. Muhasebenin yeterince kaliteli bir şekilde yapılması hem şirketler hem de devletler açısından hayati bir ihtiyaçtır. Bundan dolayı muhasebe eğitimi en az muhasebenin kendisi kadar bir gerekliliğe sahiptir. Çalışmada muhasebe eğitimine yönelik bir araştırma yapılmıştır. Bu bağlamda işletme fakültelerinde verilen muhasebe derslerinin muhasebecilik mesleğine etkisini ölçmek için çeşitli araştırma yöntemleri uygulanmıştır.

Analiz sonucu Türkiye'de 5 farklı üniversitede (Siirt Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi) bulunan İşletme fakültelerinden seçilen derslerin Smm, Sm ve Stajyerlerin beklentilerine yeterince cevap veremediği şeklinde olmuştur. Ayrıca yeni mezun olmuş muhasebe elemanlarının yetenek ve becerileri de yeterli düzeyde olmadığı anket yöntemiyle ulaşılmış bir başka sonuçtur. Çalışmada seçilen derslerin pratik ve teorik açıdan yeterliliği ve yeni mezun meslek elemanlarının beceri düzeyi ölçülmüştür. Derslerin pratik açıdan yeterliliğini anlamak için oluşturulan hipotezlerde muhasebe meslek elemanlarının meslek unvanı, eğitim durumu ve meslekte geçirilen yıl değişkenlerinde anlamlılık sağlanmıştır. Teorik açıdan hipotezler sınıandığında eğitim durumu değişkeninde anlamlılığa varılmıştır. Son olarak yeni mezun meslek mensuplarının beceri düzeyini ilgilendiren hipotezlerden meslek unvanı değişkeni anlamlı bulunmuştur. Ayrıca üniversitelerin Smmm, Sm ve Stajyerlerin isteklerine cevap verilebilmesi için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Muhasebe Eğitimi, Muhasebeci Beklentileri

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

MEASUREMENT OF THE EFFECT OF ACCOUNTING COURSES GIVEN IN BUSINESS FACULTIES ON THE ACCOUNTING PROFESSION

Abdullah ARI

Batman University Institute Of Social Sciences

Department of Business

Advisor: Assist Prof. Dr. Yavuz ELİTOK

2020, 105 Pages

Jury

Assist Prof. Dr.Bilal YALÇIN

Assist Prof. Dr.Kazım KILINÇ

Assist Prof. Dr.Yavuz ELİTOK

Accounting is important in terms of keeping track of all financial transactions of all kinds of organizations. It is a vital necessity for companies and governments to make the accounting with sufficient quality. Therefore, accounting education has as much a requirement as accounting itself. In the study, a research on accounting education has been done. In this context, various research methods have been applied to measure the effect of accounting courses given in business faculties in accountancy profession.

Analysis of the results of the courses selected from business schools located in 5 different universities in Turkey Smm, Sm and expectations of the trainees have been enough shape to not answer. In addition, the ability and skills of newly graduated accountants are not sufficient, and it is another result obtained through the survey method. The practical and theoretical adequacy of the courses chosen in the study and the skill level of newly graduated professionals were measured. In the hypotheses created to understand the practical sufficiency of the courses, the Professional title of the Professional accountants, their educational status and the years spent in the profession were found significant. When hypotheses were tested theoretically, it was found significant in the educational status variable. Finally the job title variable was found to be significant from the hypotheses concerning the skill level of new graduate professionals. In addition recommendations have been given in order to respond to the requests of the universities, independent accountants, financial advisors, independent accountants and trainees.

Keywords: Accounting, Accounting education, Accountant expectations

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	IV
ÖZET	V
ABSTRACT.....	VI
İÇİNDEKİLER	VII
TABLolar DİZİNİ.....	IX
ŞEKİLLER DİZİNİ	XII
KISALTMALAR DİZİNİ	XIII
GİRİŞ.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	2
1.1. TANIM VE KAVRAMLAR	2
1.1.1. Muhasebe.....	2
1.1.2. Muhasebe Meslek Mensubu ve Muhasebecilik	3
1.1.3. Muhasebe Süreci.....	5
1.2. Muhasebenin Bölümleri	6
1.2.1. Genel Muhasebe	6
1.2.2. Maliyet Muhasebesi	6
1.2.3. Yönetim Muhasebesi.....	7
1.3. Tarihsel Süreçte Muhasebe.....	7
1.4. Muhasebe Eğitimi	8
1.4.1. Muhasebe Eğitimi ve Unsurları	8
1.4.2. Muhasebe Eğitiminin Gerekliliği.....	10
1.4.2.1. Sosyal Gereksinim	11
1.4.2.2. Ekonomik Gereksinim	12
1.4.2.3. Bireysel ve Ulusal Gereksinim	13
İKİNCİ BÖLÜM	16
2. MUHASEBECİLERİN İŞLETME BÖLÜMLERİNDE OKUTULAN MUHASEBE DERSLERİNDEN BEKLENTİLERİ.....	16
2.1. Türkiye'de İşletme Bölümlerinde Okutulan Muhasebe Dersleri	18
2.1.1. Genel Muhasebe Dersi	19

2.1.2. Maliyet Muhasebesi Dersi.....	19
2.1.3. Finansal Tablolar Analizi Dersi.....	19
2.1.4. Denetim Muhasebesi Dersi.....	20
2.1.5. Muhasebe Standartları Dersi	20
2.2. Muhasebe Eğitimi Almış Bireylerde Bulunması Gereken Nitelikler	20
2.2.1. İletişim Niteliği.....	20
2.2.2. Entelektüel Gelişim.....	22
2.2.3. Kişisel Beceriler.....	22
2.2.4. Örgüt ve İşletme Bilgisi	22
2.2.5. Muhasebe Bilgisi	23
2.2.5 Literatür	23
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	35
3. İŞLETME BÖLÜMLERİNDE OKUTULAN MUHASEBE DERSLERİNİN MUHASEBECİLİK MESLEĞİNE ETKİSİNE YÖNELİK BİR ÇALIŞMA.....	35
3.1. Araştırmanın Metodolojisi.....	35
3.1.1 Araştırmanın Amacı.....	36
3.1.2 Araştırmanın Önemi.....	36
3.1.3 Evren ve Örneklem	37
3.1.4 Varsayımlar ve Kısıtlar	38
3.1.5 Araştırmanın Modeli ve Hipotezleri	39
3.1.6 Veri Toplama Yöntemi ve Ölçekler.....	42
3.1.7 Veri Analiz Yöntemi.....	43
3.2 Verilerin Analizi	43
3.2.1 Cronbach's Alfa Güvenilirlik Analizi	43
3.2.2 Araştırmanın Demografik Bulguları	44
3.2.3 Hipotezlerin t-Testi ile sınanması	47
3.2.4 Hipotezlerin Anova Analizi İle Sınanması.....	48
3.2.5 Çalışmanın İstatistiksel Bulgular	55
3.2.6 İşletme Bölümlerinde Verilen Muhasebe Derslerinin Pratik Açıdan Yeterliliklerinin Ölçülmesine İlişkin Bulgular.....	55
3.2.7 İşletme Bölümlerinde Okutulan Muhasebe Derslerinin Teorik Açıdan Yeterliliklerine Ölçülmesine İlişkin Bulgular.....	60
3.2.8. Yeni Mezun Muhasebe Meslek Elemanlarının Beceri Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	63
SONUÇ ve TAVSİYELER.....	79
KAYNAKÇA	82
EKLER	88

TABLÖLER DİZİNİ

Tablo 1 Muhasebe Eğitimi İle İlgili Literatür-----	28
Tablo 2 Araştırmanın Evreni-----	37
Tablo 3 Araştırmanın Örneklemi-----	38
Tablo 4 Ankete Katılan Kişilerin Meslek Unvanı -----	44
Tablo 5 Ankete Katılan Kişilerin Cinsiyeti-----	45
Tablo 6 Ankete Katılan Kişilerin Yaşı-----	45
Tablo 7 Ankete Katılan Kişilerin Medeni Durumu-----	46
Tablo 8 Ankete Katılan Kişilerin Mesleki Yılı -----	46
Tablo 9 Cinsiyet Değişkenine Göre T testi Sonuçları -----	47
Tablo 10 Medeni Durum Değişkenine Göre T testi Sonuçları -----	48
Tablo 11 Meslek Unvanı Durumuna Göre Pratik Açıdan Yeterlilik Anova Analizi Sonuçları(H1 ₁ Hipotezi)-----	49
Tablo 12 Meslek Unvanı Durumuna Göre Teorik Açıdan Yeterlilik Anova Analizi Sonuçları(H2 ₁ Hipotezi)-----	49
Tablo 13 Meslek Unvanı Durumuna Göre Beceri Açısından Yeterlilik Anova Analizi Sonuçları (H3 ₁ Hipotezi) -----	50
Tablo 14 Yaş Durumuna Göre Pratik Açıdan Yeterlilik Düzeyi (H1 ₃) -----	51
Tablo 15 Yaş Durumuna Göre Teorik Açıdan Yeterlilik Düzeyi(H2 ₃) -----	51
Tablo 16 Yaş Durumuna Göre Beceri Açısından Yeterlilik Düzeyi(H3 ₃)-----	52
Tablo 17 Eğitim Değişkenine Göre Pratik Açıdan Yeterlilik Düzeyi(H1 ₅) -----	53
Tablo 18 Eğitim Değişkenine Göre Teorik Açıdan Yeterlilik Düzeyi(H2 ₅) -----	54
Tablo 19 Eğitim Değişkenine Göre Beceri Düzeyi(H3 ₅) -----	54
Tablo 20 İşletme Bölümlerinde Okutulan Genel Muhasebe Derslerinin Pratik Açıdan Yeterliliği -----	55
Tablo 21 İşletme Bölümlerinde Okutulan Maliyet Muhasebesi Derslerinin Pratik Açıdan Yeterliliği-----	56
Tablo 22 İşletme Bölümlerinde okutulan Finansal Tablolar Analizi derslerinin Pratik açıdan yeterliliği-----	57
Tablo 23 İşletme bölümlerinde okutulan Denetim Muhasebesi Derslerinin pratik açıdan yeterliliği-----	58
Tablo 24 İşletme Bölümlerinde verilen Muhasebe Standartarı derslerinin pratik açıdan yeterliliği-----	59
Tablo 25 İşletme Bölümlerinde Okutulan Genel Muhasebe Derslerinin Teorik Açıdan Yeterliliği-----	60
Tablo 26 İşletme bölümlerinde okutulan Maliyet Muhasebesi Derslerinin Teorik Açıdan Yeterliliği-----	60
Tablo 27 İşletme bölümlerinde okutulan Finansal Tablolar Analizi Derslerinin Teorik Açıdan Yeterliliği-----	61
Tablo 28 İşletme bölümlerinde okutulan Denetim Muhasebesi Derslerinin teorik açıdan yeterliliği-----	62

Tablo 29 İşletme bölümlerinde okutulan Muhasebe Standartları Derslerinin teorik açıdan yeterliliği-----	62
Tablo 30 Yeni mezun bir meslek adayının fiş fatura vs. gibi evrakları düzenleyebilmesi konusunda bir ifade-----	63
Tablo 31 Yeni mezun bir meslek adayının bordro düzenleyebilmesine ilişkin bir ifade-----	64
Tablo 32 Yeni mezun bir meslek adayının borç ve alacakları takip edebilmesine ilişkin bir ifade. -----	64
Tablo 33 Yeni mezun bir meslek adayının iş yerinin vergi beyannamesini hazırlayarak tahakkukunu yaptırabilir şeklindeki ifadeye verilen yanıtlar-----	65
Tablo 34 Yeni mezun bir meslek adayı çalıştığı iş yerinin bütçe ve bilançosunun çıkarılmasına yardım edebilir şeklindeki ifade-----	65
Tablo 35 Yeni mezun bir meslek adayının çalıştığı iş yeri ile ilgili bilgi ve belgeleri dosyalamak, kanuni sürelerle uygun olarak saklamak vb. Görev ve işlemleri yerine getirebilmesine ilişkin ifade. -----	66
Tablo 36 Yeni mezun bir meslek adayının alanındaki gelişmeleri takip edip uygulayabilmesi -----	67
Tablo 37 Yeni mezun bir meslek adayı temel mali tabloları düzenleyebilir şeklindeki bir ifade. -----	67
Tablo 38 Yeni mezun bir meslek adayının muhasebe için gerekli defter ve dosyaları tanımasına ilişkin tablo -----	68
Tablo 39 Yeni mezun bir meslek adayının maliyet muhasebesi bilgisine yeterince sahip olup olmadığına ilişkin bir tablo. -----	69
Tablo 40 Yeni mezun bir meslek elemanının ücret bordrosu düzenleme konusunda yeterliliğine ilişkin tablo. -----	69
Tablo 41 Yeni mezun bir meslek elemanının mali tablolar analizi yapmasına ilişkin tablo.-----	70
Tablo 42 Muhasebe meslek elemanlarının Türkiye muhasebe sistemini ve Türkiye finansal raporlama sistemine bildiklerine ilişkin bir tablo.-----	70
Tablo 43 Yeni mezun bir meslek adayının tekdüzen muhasebe sistemine göre dönem sonu işlemleri yapabilmesine ilişkin bir tablo. -----	71
Tablo 44 Üniversite mezunu elemanların muhasebe programlarını kullanabilme yeterliliğine ilişkin bir tablo. -----	72
Tablo 45 Yeni mezun muhasebe elemanlarının genel olarak mesleki becerilerinin yeterliliğine ilişkin bir tablo. -----	72
Tablo 46 Yeni mezun bir muhasebe meslek adayının yazılı ve sözlü olarak iletişim yeteneğinin tatmin edici olup olmamasına ilişkin bir tablo. -----	73
Tablo 47 Yeni mezun bir meslek elemanının bilgisayarlı muhasebe konusunda yeterince bilgiye sahip olmasına ilişkin bir tablo. -----	73
Tablo 48 Yeni mezun bir meslek adayının kritik düşünme ve problem çözme yeteneklerine dair bir tablo. -----	74

Tablo 49 Muhasebe elemanlarının üniversitede aldıkları eğitimin yeterli olup olmamasına ilişkin bir tablo.-----	75
Tablo 50 Yeni mezun bir muhasebe elemanının teknik bilgiye sahip olmasına ilişkin bir tablo-----	75
Tablo 51 Yeni mezun bir muhasebe elemanının üniversitede almış olduğu eğitimin yeterliliğine ilişkin bir tablo-----	76
Tablo 52 Yeni mezun bir muhasebe personelinin hizmet maliyeti bilgisi yeterlidir.-----	76
Tablo 53 Hipotezlerin Kabul ve Red Tablosu -----	77

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1 Büyük Bir İşletmenin Muhasebe Bölümü	4
Şekil 2 Muhasebe Süreci	5
Şekil 3 Meslek Elemanlarının Demografik Özelliklerinin Hipotezler Üzerine Etkisi Modeli	40

KISALTMALAR DİZİNİ

M.Ö	: Milattan Önce
IASB	: Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu
FEE	: Avrupa Muhasebeciler Federasyonu
IFAC	: Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu
SSK	: Sosyal Sigortalar Kurumu
SMMM	: Serbest Muhasebeci Mali Müşavir
SM	: Serbest Muhasebeci
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletme
VED	: Varyans Eşitlik Değeri
APD	: Anova P değeri
OD	: Ortalama Değer
TPD	: Tukey P Değeri

GİRİŞ

Gelişen bir ülkede muhasebenin önemi yadsınamaz bir gerçek olmakla birlikte son zamanlarda muhasebe mesleğini yürüten insanların, şirketlerin muhasebelerini yeterli verimlilikte tutması, araştırılması gereken önemli bir konudur. Bu noktadan hareketle muhasebecilik sektörüne kazandırılması gereken yeni meslek mensuplarının aldığı eğitim ayrı bir önem taşımaktadır. Türkiye’de özellikle İktisadi ve İdari bilimler fakültelerinde muhasebe dersleri alan öğrencilerin ne kadar yeterli bir eğitim aldıkları bunun ötesinde muhasebecilerin onlardan ne beklediğini ölçmek bu tezin ana konusunu oluşturmaktadır.

Çalışmanın amacı, üstte değinildiği gibi muhasebe eğitimi alan meslek adaylarının muhasebecilik mesleğine ne kadar hazır olduklarını muhasebe mesleğini yapanlar açısından ölçmek olmakla birlikte işletme fakültelerinde verilen muhasebe eğitiminin muhasebecilerin beklentilerine ne ölçüde karşıladığı anlamaya çalışmaktır.

Çalışma üç bölüme ayrılmaktadır. İlk bölümde, muhasebe ile ilgili tanım, kavram ve eğitim açısından gerekli temel bilgiler bulunmaktadır. İlk olarak muhasebe tanım ve kavramları, muhasebe meslek mensupları, muhasebenin tarihsel süreçteki yeri daha sonra ise muhasebe eğitimi, gereksinimi ve unsurları açıklanmıştır. Aynı zamanda muhasebenin bir işletmede işleyişi ve muhasebe süreci şekil olarak birinci bölümde gösterilmiştir.

İkinci bölümde, çalışmanın anketlerine konu olan derslerin içerikleri ve muhasebe eğitimi almış bireylerde olması gereken nitelikler açıklanmış ve çalışmanın konusu ile ilgili bağlantılı başka çalışmalara yer verilip bir literatür oluşturulmuştur. Daha sonra literatür tablosu da ikinci bölüme eklenmiştir.

Üçüncü bölümde ise, işletme fakültelerinde verilen muhasebe derslerinin muhasebecilik mesleğine etkisinin ölçümü için Batman’da faaliyet gösteren muhasebe meslek elemanlarına uygulanmış anketler analiz edilmiştir. Analizler sonucu elde edilen bulgular yorumlanarak açıklanmış ve son olarak sonuç ve tavsiyeler yazılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. TANIM VE KAVRAMLAR

1.1.1. Muhasebe

Muhasebe, İşletmelerin gelir ve giderlerine ilişkin ekonomik faaliyetlerini ölçmek, bu ölçümün sonucunda ise bulunan verileri işletmeye ve işletmenin sorumlu olduğu ilgili taraflara aktarmaktır. Bu işlemler yapılırken gerekli bilgiler kayıt altına alınıp sınıflandırılarak özetlenir ve bir rapor halinde sunulur (Akbulut vd. , 2014:74). Bu işlemi yürütenler ise muhasebecilerdir. Muhasebeciler, işletmelerin gelir ve gider faaliyetlerini muhasebe defterine kaydetmekle birlikte, elde edilen verileri çeşitli karar aşamalarında işletme için kullanılabilir hale getirirler (Karasioğlu, 2001:7-12).

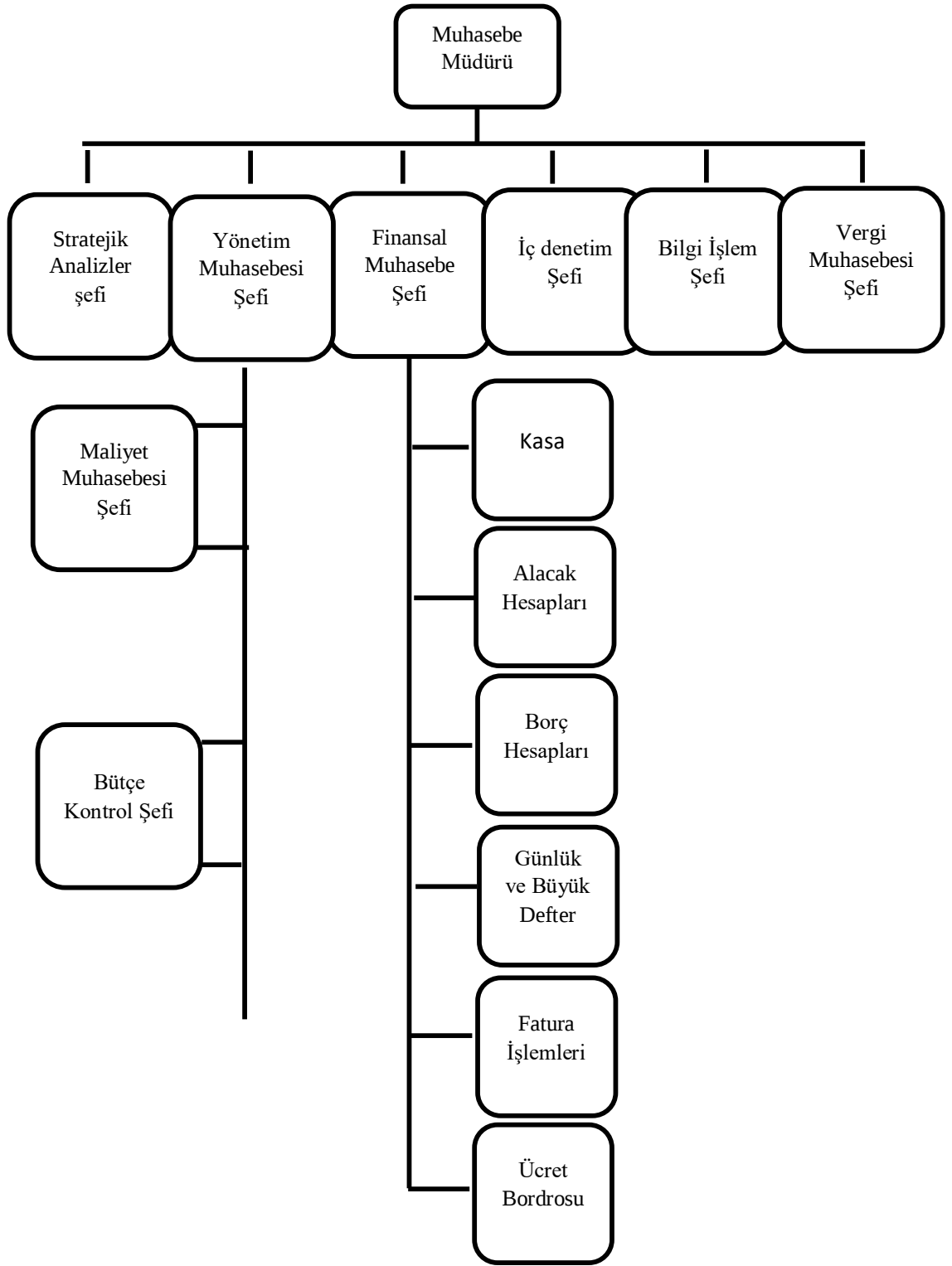
Bir diğer tanıma göre; “Tam ya da kısmi mali kalitede ve mali değeri olan işlemlere ait güvenilir verileri doğrulayacak şekilde verilerin, ilgili kaynaklardan elde edilmesine, doğru olup olmadıklarının tespit edilmesine, kaydedilmesine, raporlaştırılarak sunulmasına ve analiz edilerek yorumlanmasına muhasebe denmektedir ” şeklinde açıklanmıştır (Kalenderoğlu, 2006: 23).

Son olarak Tekin'e (2012) göre işletmenin belirli periyodlar içinde mali değerlerinde bir takım değişimler meydana gelir. Bu değişimlerin tespit edilip kaydedilmesi gerekmektedir. Muhasebe işletmenin mali değerlerinde ortaya çıkan maddi değişimlere sebep olan hareketlerle ilişkili belge toplama, kaydetme, raporlama ve sınıflandırma işlemlerine denir.

1.1.2. Muhasebe Meslek Mensubu ve Muhasebecilik

Muhasebeci yani muhasebe mesleğini icra eden kişi; Her hangi bir işletmedeki mali olayları takip edip kaydeden, listeleyen, özetleyen, analiz edip yorumlayan ve sonuçları raporlayan aynı zamanda işletmelerin bütçelenip denetlenmesi hakkında bilgi alınan, işletme yönetim hareketlerini izleyen, buna yönelik muhasebe politikaları düzenleyen, hesap planından sorumlu, finansal rapor sunan ve son olarak vergi ile ilişkili faaliyetleri düzenleyip beyannamelerin düzenlenmesinden sorumlu olan kişi veya kişilerdir (Özyürek, 2012, s. 139-148).

Muhasebecilik algısı yıllar boyu firmaların mali faaliyetleri karşılığında ödemekle yükümlü olduğu vergiyi ölçmeye yarayan bir meslek olarak tanımlanmıştır. Lakin muhasebecilik sadece bundan ibaret değildir. Muhasebecilik vergi hesabının yanında stok valüasyonu, önemli denebilecek bazı finansal kararlarda etkili bir biçimde rol oynama ve yatırım kararlarını planlama gibi geniş bir kapsamı vardır. Firmanın ekonomik hareketlerini takip amacı ile meydana gelen işlemleri içeren muhasebe için "İşletmelerin kaynak ve varlıklarında farklılaşma ortaya çıkaran tamamen veya nispeten parayla ilişkili hareketlere ait verilerin, ilgili oldukları yerlerden toplanması, doğruluklarının tespit edilmesi, kaydedilmesi, listelenmesi ve elde edilen bulguların raporlanıp ilgililere sunulmasıdır" olarak tanımlanabilir (Kutlu, 2009: 10). Aşağıda (**Şekil 1**), konunun daha iyi pekişmesi için büyük bir işletmede olması gereken muhasebe bölümü şeması gösterilmektedir.

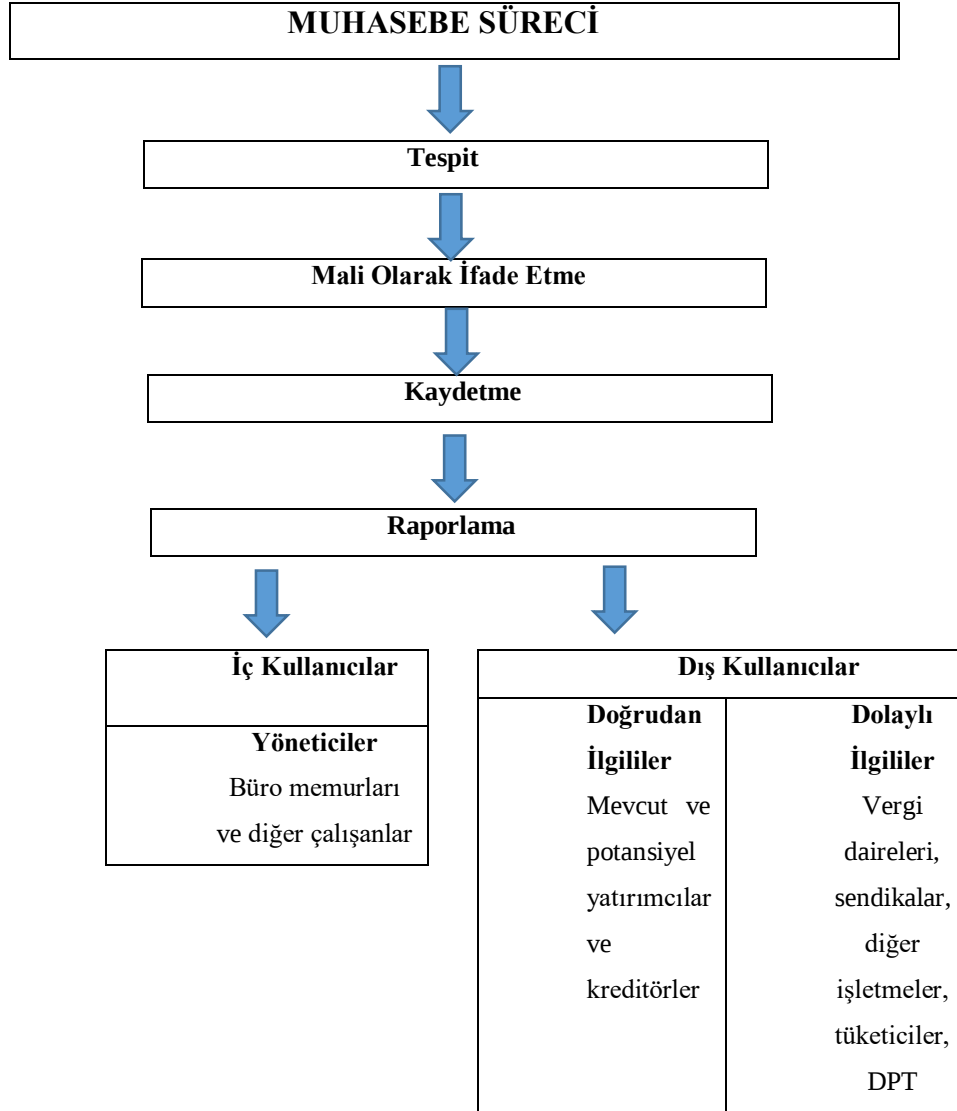

Şekil 1 Büyük Bir İşletmenin Muhasebe Bölümü

(Kaynak: Gürsoy, 2009)

1.1.3. Muhasebe Süreci

Muhasebe süreci ise işletmelerin ekonomik nitelikteki hareketleriyle ilgili verilerin muhasebe tarafından tespit edilmesi, mali olarak ifade edilmesi ve kaydedilip raporlanması olarak ifade edilebilir. Aşağıda Şekil 2'de gösterildiği gibi daha sonra bu raporlar ilgili iç ve dış kullanıcılara aktarılmaktadır.

Şekil 2 Muhasebe Süreci

(Kaynak: Kutlu, 2009)

1.2. Muhasebenin Bölümleri

Muhasebe, genel olarak 3 bölümden incelenmektedir. Bunlar; Genel (Finansal), Maliyet ve Yönetim Muhasebesidir.

1.2.1. Genel Muhasebe

Genel Muhasebe, firmalarda iktisadi kaynakların hangi alanlardan sağlandığını ve hangi alanlara harcandığı konularıyla ilgilidir. Genel Muhasebede, veriler herhangi bir değişikliğe uğramadan devamlı olarak korunur. Genel Muhasebe ile firmaların gelirleri, giderleri, kârları, zararları gibi durumları incelenir. Genel Muhasebe, firmaların varlıkları ve kaynakları arasındaki bağlantıyı araştırır (Kalenderoğlu, 2010: 23).

1.2.2. Maliyet Muhasebesi

Maliyet Muhasebesi, ürünlerin maliyetlerini belirleyerek, bunun kontrolünü yapmaya yönelik işlemleri kapsar. Bununla birlikte firma yöneticilerinin karar almasına yardımcı olacak verileri toplayıp sunan bir muhasebe türüdür (Uysal ve Şenlik, 2014: 25). Ayrıca İşletmenin giderlerinin kontrol edilmesinde aracı olur. İşletmenin gerçekleştirdiği masrafları; bir taraftan türleri diğer taraftan masrafların meydana geldiği örgüt kısımları veya faaliyet bölümleri bakımından gözlemleyerek, daha önce hedeflenmiş standart ile kıyaslanması aracılığıyla masrafları denetim altına alma imkanı sunar. Masrafların hedefleneni aşması halinde farkın, kaynağını açıklar ve alınması gerekli önlemler konusunda yöneticiyi bilgilendirir (Sevilengül, 2011: 9).

Maliyet muhasebesi firma için bilgi üretmesinden dolayı, içe dönük bir muhasebe türü olarak ifade edilir. Bir başka ifadeyle firmanın iç dünyasında meydana gelen hesaplarla ilgili bağlantıları değer ve miktar olarak takip eden maliyet muhasebesi, kısaca maliyet çeşitlerini, yerlerini ve yüklemelerini belirlemek için yapılan hareketlerin tümü olarak ifade edilebilir (Haftacı, 2007: 36).

1.2.3. Yönetim Muhasebesi

"Analitik Muhasebe" olarak da adlandırılan bu temel muhasebe dalının hedefi, firma yöneticilerinin doğru karar alabilmelerini sağlamak için ihtiyaç duydukları sayısal verileri sağlamaktır. Bu açıdan, Sonuçta ihtiyaçlar doğrultusunda raporların oluşturulmasına kadar işletme yöneticilerine yönelik tüm muhasebe faaliyetleri, yönetim muhasebesini meydana getirir (Büyükmirza, 2013: 27).

Muhasebe sistemi tek bir parça halinde değerlendirilebilir; yani hem ilk hem ikinci hedefe hizmet eder. Ama bu saydığımız iki hedefe yönelik muhasebe hareketlerini birbirinden ayrı bir şekilde düşünmek mümkün ve yararlıdır. Muhasebe sisteminin ilk hedefe yönelik hareketlerinin bütününe *Yönetim Muhasebesi*, ikinci hedefe yönelik hareketlerinin bütününe ise *Finansal Muhasebe* denir (Gürsoy, 2009: 16).

1.3. Tarihsel Süreçte Muhasebe

M.Ö. 2000 dönemlerinde Mezopotamya bölgesinde ticari hesapların kil tabletler üzerinde yapıldığı bulgularına rastlanılmıştır. Bu dönemlerde Mezopotamya bölgesinde Asurlular, Anadolu'da ise Prohititler bulunmaktadır. Bu denli derin bir geçmişe sahip bu alana dair ilk çalışmalar 1960'lı yıllarda başlanmıştır. Bu alanla ilgili çalışmaların sayısı oldukça az olmasına rağmen, günümüzdeki çalışmalar oldukça fazladır (Selimoğlu ve diğerleri, 2002,: 220).

Tanış'a (2012) göre işletmeler muhasebe faaliyetlerini 19. Yüzyıla kadar kendi faaliyetlerinin neticelerini görmek için ve ticari faaliyetlerini yürütebilmek amacıyla kullanmışlardır. Bu çerçeveden bakıldığında muhasebe, işletmenin alacaklarını, borçlarını, alış ve satışlarını, kar veya zararlarını ve bunun gibi bilgileri kayıt altına almak için kullanılmıştır. Bundan dolayı bu dönemler, muhasebenin, sadece firmaların kendi faydalarına yarayacak şekilde kullanılmış olduğu anlaşılmaktadır. 20. Yüzyıldan sonra ise, bu durum, yeni vergi toplama kanunlarıyla değişmiştir. Bundan böyle muhasebe bir vergi toplama aracı olacaktır.

Osmanlı döneminde ise muhasebe işleri, sadece devlet işleri için kullanılmaktaydı. 1850 yılında çıkarılan kanunnamey-i ticaret kanunu ile belirli

kurallar koyuldu. Türkiye'de ise muhasebeyle ilgili ilk kanun 26 Mayıs 1927 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Muhasebenin ülkemizdeki tüm işletmelerde kullanılma zorunluluğu muhasebe sistemi uygulama genel tebliğleri ile 1992 yılında zorunlu hale getirilmiştir.

Türkiye'nin muhasebeyle ilişkili birçok uluslararası alanda var olması sebebiyle ve bilhassa Avrupa birliği üyelik sürecinde olmasından ötürü yaşadığı uluslararası ilerlemeler muhasebe eğitimini de etkilemiştir. Bu süreçte IASB (Uluslararası muhasebe standartları kurulu), FEE (Avrupa Muhasebeciler Federasyonu), IFAC (Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu) benzeri kuruluşların tanınmasıyla birlikte hali hazırda var olan muhasebe eğitim durumunu ve ilerideki var olabilecek durumlarının organize edilmesinde etki oluşmuş ve bundan sonra da etki oluşacağı ön görülmektedir (Ünal ve Doğanay 2009 : 119)

1.4. Muhasebe Eğitimi

Bu bölümde muhasebe eğitimi ve unsurları açıklanmıştır. Sonrasında ise bu eğitimin gerekliliği; sosyal, ekonomik, bireysel ve ulusal açıdan değerlendirilmiştir.

1.4.1. Muhasebe Eğitimi ve Unsurları

Belirli bir hedefe yönelik planlanmış bilgi aktarım sürecidir. Temel amaç muhasebe eğitimini gerçekleştirmektir. Öğrenme faaliyeti, öğretici ve öğrenici tarafların etkileşimi sonucu gerçekleşmektedir. Bundan dolayı hedef eğitimin hakkıyla gerçekleştirilebilmesi için eğitim sürecinin hedeflenen şekilde yerine getirilmesine ek olarak, öğrenme faaliyetinin de tamamlanmış olması gerekmektedir. Etkili bir muhasebe eğitimini gerçekleştirmek için öğretme ve öğrenme süreçlerinde, bilgi üretimine ilave olarak, öğrenmenin başladığına delil niteliğinde bilgileri kullanma becerisi de yeniden değerlendirilmeli ve düzenlenmelidir (Zaif ve Karapınar, 2002: 111).

Eğitimin varlığı, bilgiye ihtiyacı olan, eğitilecek kişilerin olmasına bağlıdır. Buna binaen, eğitim temel unsur olarak "öğrenci" üzerine yoğunlaşmaktadır. Ancak

bu, eğitim alan tarafın aktif olmaması anlamına gelmemelidir. Tam tersi olarak eğitim alan taraf kendisine verilen bilgilerden istifade edip onu etkili bir şekilde kullanmalıdır. Bundan dolayı muhasebe, elde edilen bilgi ve becerilerin pratik olarak da kullanılmasıyla anlam kazanmaktadır. Başarısız sonuçların sebeplerinden en önemlisi ise, eğitilen kişinin sadece eğiticinin verdiği bilgilerle sınırlı kalıp kendini geliştirmemesidir. Bilakis modern eğitimde eğitici öğrenciye daha fazla bilgi kazandırmak yerine kazandırdığı bilginin ne kadar kaliteli olduğunu sorgulaması, bunun yanında, öğrenme sürecinin nasıl bir şey olduğunu aktarmalıdır (Kaya ve Daştan 2005: 386).

Muhasebenin pratik kısmının önemine dikkat etmekle birlikte, muhasebe eğitimi verilirken teorik temel de göz ardı edilmemelidir. Ayrıca, sözü edilen bilimsel alanın uygulama esaslı bir alan olmasından dolayı, teorik bilgilerin pratik ile pekiştirilmesi de önemli bir yer kaplamaktadır. Muhasebe derslerinin müfredatları düzenlenirken bu durum hesap edilmektedir. Ancak muhasebe küreselleşmeyle ilişkili olarak teknolojik ve ekonomik gelişmelerden etkilenmektedir. Günümüzde dünya bilgiyi üretmeye doğru bir eğilim göstermektedir. Bu nedenle günümüz muhasebe meslek mensupları bilgiyi elde etmekten çok onu üretmeyi başarmak zorundadır. Çünkü, bilgi günümüzde teknolojik donanımlarla birlikte saklanıp sunulabilmektedir. Gözden çıkarılamayacak bir durum daha mevcuttur, bilginin kullanılması, zihinsel, sosyal ve ekonomik yeteneklerin kazandırılması esastır (Zaif, 2004: 2).

Muhasebe eğitiminin asıl hedeflediği, beceri sahibi, iyi eğitim almış, donanımlı meslek mensupları yetiştirmektir. Sürekli ortaya çıkan ilerlemeler yolunda mesleğe ait becerilerin sürmesi, muhasebecilerin mesleği nasıl öğreneceğine dair bir anlayış geliştirmeleri ve bunu onarmaları gerekmektedir. Muhasebe elemanlarının eğitimi ve deneyimi onların meslekte öğrenmeye açık olmalarını ve iş hayatındaki yeni gelişmelere adapte olmalarını ve mesleki başarılarının temel dayanağını oluşturur (Kaya, 1999: 94-95).

Muhasebe eğitiminin ve mesleğinin tüm dünyada yapılması; İhtiyaç duyulan bilgiye doğrudan erişebilen, kazanılan bilgileri üretim sürecinde kullanabilen,

değişim karşısında her şekilde galip gelebilen, yeni şeyler keşfedip onu sunabilen, risk alabilen ve sorunları çözebilen insan karakterinin yetişmesinden yanadır (Ayboğa, 2002: 8).

1.4.2. Muhasebe Eğitiminin Gerekliliği

Dünya ülkeleri küreselleşme olgusu dolayısıyla gün geçtikçe birbirlerine daha bağımlı hale gelmektedirler. Bu da daha yakın devlet ilişkilerinin gün yüzüne çıkmasına sebep olmaktadır. Aynı zamanda bilgi alışverişi kolaylaşıp artmaktadır. Bu değişimlerden muhasebecilerin uzak kalması söz konusu olamamaktadır. Beceri sahibi muhasebe meslek elemanlarına duyulan ihtiyacın gün geçtikçe artma sebebi, ekonomik gelişmelerin sürekli değiştirilip yeniden ele alınmasından kaynaklanmaktadır. İşletmelerin ihtiyaç duyduğu tarafsız bilgilere ulaşması beceri sahibi, iyi yetişmiş muhasebe elemanları aracılığıyla mümkün olmaktadır. Her sektörde olduğu gibi muhasebe için gerekli plan profesyonel kişilerin kazandırılması da eğitim ile ilgilenenlerin sorumluluğundadır (Sürer, 2007: 17).

Bir devletin kalkınabilmesi genel olarak insan gücüne bağlıdır. Ayrıca bireyler, nitelikli üretimin gerçekleşmesi için başlıca rol oynamaktadır. Mevcut durumda bulunan değerlerin en iyi şekilde değerlendirilmesi, insanların bu alanda en iyi şekilde kullanılmasına bağlıdır. Bu sebepten dolayı iyi planlanmış bir eğitim sistemi şarttır. Eğitimi nitelik bakımından düşük olan bir devlette, insanların yeteneklerini ortaya çıkarmak çok düşük bir seviyede gerçekleşmektedir.

Her meslekte gözlemlendiği üzere, muhasebede de yetişmiş insan gücüne gün geçtikçe daha fazla gereksinim duyulmaktadır. Nitelikli bireylerin kazandırılmasında çevresel, öğretmen ve öğrenci faktörleri başlıca rol oynamaktadır. Sürekli değişim halinde olan dünyanın önemli bir parçası olmak adına yol alan muhasebe eğitim kurumlarının, yapacakları planlama ve düzenlemelerle bu dönüşümün içinde olmaları zorunluluktur (Sürer, 2007: 17).

1.4.2.1. Sosyal Gereksinim

Sosyal açıdan bakıldığında, teknik ve meslek eğitimi insanın toplum içerisinde bir yerlere gelme dürtüsü veya sosyolojik varlık olmasından dolayı oluşan doğal bir süreçtir. Toplumsal yaşamın en temel gereksinimi olarak, bir insan topluluğunda yaşayan bireyin sosyal olaylara geniş anlamda katılım göstermesidir (Sezgin, 1991: 11).

Meslekler topluma uygun, bireysel ve toplumsal yönden doğal ve tutulabilir bir eğitim ortamı oluşturmaktadır. Prehistorik toplulukların belirli nedenlerden dolayı üzerine düşünülmüş topluluklar olduğu bilinmektedir. İnsanın maneviyatı ve maddiyatı bir birine yakın olarak karşımıza çıkar. Bununla birlikte, manevi varlığımız ancak maddi olarak tatmin olduğumuzda iyileşir. Aslında, bu gerçeğin farkına varabilen günümüz bilim insanları teknik ve mesleki açıdan verilen eğitimi, teorik eğitime karşı daha faydacı bulmuşlardır (Alkan vd., 1991: 12).

Mesela, James tarafından geliştirilen düşünce yapısı, kişinin iş yaşamını dikkate almakta ve iş yaşamına etkin bir şekilde katılımını kastetmektedir. Dewey'e göre bireyin özel yetenekleri doğrultusunda iş yaşamına dahil olması önem arz etmektedir. Demokratik ve kalkınmış toplumların en büyük göstergesi kişinin yaptığı ve yapmak istediği işe uygun eğitim almasıdır. Eğitim felsefesini inceleyecek olursak kişinin iş hayatına aktif bir şekilde dahil olması, aldığı eğitim ve gösterdiği motivasyonla yakından ilgilidir.

Sosyal psikolojiye göre insan ve toplumların sosyal işbirliği ve mesleki yeterliliklerinde meslekler eğitim için olmazsa olmaz bir konumdadır. Bu sebeple, gençlerin topluma faydalı meslek elemanlarına dönüşebilmeleri için sürdürülebilir ve işlevsel meslek ve teknik eğitimi gerekmektedir. Bu şekilde verilen eğitim bir bakıma meslekleri eğitici bir araç olarak kullanırken, diğer yönüyle kendi yetenek ve becerilerini mesleği kavramak için yönlendirmelidir.

1.4.2.2. Ekonomik Gereksinim

Muhasebe, ekonomi kavramının yüksek derecede önem teşkil eden bir bölümü olması sebebiyle iktisat tarihi kadar eski bir kavramdır. İnsanlık tarihindeki değiş tokuş dönemlerinde bile hesaplaşma yapılmak zorundaydı. Sürmen ve Daştan (2007)'a göre insanlar yaşamlarını sürdürebilmek için ihtiyaç duydukları malın sağlanması, korunması ve tüketilmesine yönelik hareketlere başladıklarında henüz adı konmayan ve sistematik olmayan hesaplaşma belirmiştir. Bu sebeple muhasebe çok eski dönemlerden beri önem seviyesi gittikçe artan bir çalışma alanıdır.

İnsanın refah seviyesi onun yetenek ve becerilerinin doğru kullanılmasıyla ilişkilidir. Böyle bir süreç, mesleki ve teknik eğitim verilerek sağlanır. Bu sebeple, finansal olarak bu tür bir eğitime ihtiyaç duyulur (Alkan vd., 1991:13).

Ekonomik gelişmenin önünü açacak faktörler şu şekilde sıralanır;

- Patent ve icatların korunması,
- Etkin ve seri üretim teknikleri,
- Verimlilik,
- Ticari yönetimin etkin olması,
- Adil bölüşüm ve bununla ilgili metotlar.

Bu faktörlerden etkin bir şekilde istifade edebilmek için eğitim süreçlerine bakmak gerekmektedir. Bununla birlikte, iktisadi yönden mesleki ve teknik eğitimi şart koşan en temel faktörleri şu biçimde sıralayabiliriz (Temel, 1996: 6).

- Piyasa gereksinimlerine insan ihtiyacı bakımından karşılık verilebilmesi,
- Verimlilik yolu ile kaliteyi zenginleştirme,
- İşsizliğin çözüme kavuşması,
- Minimum girdilerle Optimal çıktılarının sağlanması,
- İç ve dış piyasalarda rekabet gücünün iyi bir konuma getirilmesi,
- Kaynaklardan yararlanmanın etkin, verimli ve gerçekçi bir konumda olması,

- Güncel teknolojinin takip edilmesi, analiz edilerek, mal ve hizmet üretiminde istifade edilmesi.
- Hızlı olduğu kadar emin adımlarla olabildiğince sürdürülebilir bir ekonomik gelişmenin sağlanması.

Üretimin daha verimli yapılması talebi, teknolojik ilerlemeler ve yaşam kalitesini iyileştirme, iktisadi oluşumların üzerindeki baskıyı günden güne arttırmaktadır. Kalifiye eleman yetiştirmek ve kalifiye elemanların verimliliklerini üst seviyeye çekmek ulusal ekonomiyi geliştireceğinden daha sürdürülebilir bir yaşam ortamı oluşturmaktadır. Meslek eğitimi için yapılan yatırımlar sosyal, teorik ve ticari sahalara nazaran daha fazla ekonomik getiri elde eder. Bundan öte, bireysel ve toplumsal kalkınma düzeyi ekonomik zenginlikten fazla önem taşır.

1.4.2.3. Bireysel ve Ulusal Gereksinim

Mesleki ve teknik eğitimin ihtiyacı toplumsal ve finansal temele dayandığı gibi kişisel farklılıklara da dayana bilmektedir. Gereksinimler bahsedilen bireyler açısından 5 farklı grupta sıralanabilir (Alkan vd., 1991:16).

Birinci grupta 13-18 yaş aralığında gün boyunca öğrenim aktivitesi içinde bulunan ve orta öğretimde yer alan öğrenciler bulunmaktadır. Bu aralıktaki gençlerin eğitimlerinden sonra bir alanda hayatlarını sürdürebilmeleri ve meslek olarak ilerlemeleri için ihtiyaç duyulan mesleki, bilişsel ve davranışsal becerileri kazandıracak eğitim almalarına ihtiyaç vardır.

İkinci grupta ise orta öğretim sonrası düzeyde bulunan gençler incelenmiştir. Bu grubu oluşturanlar ileri seviyede gerekli işlere hazırlanmaya veya mesleki ilerlemeye gereksinim duyarlar. Sonraki grubu ise eğitimini herhangi bir düzeyde bırakıp iş yaşamına girmiş kişiler oluşturmaktadır.

Genellikle nitelik gerektirmeyen işlerde istihdam edilen bu gençler eğitimsizlikten dolayı bir süre sonra işsizlikle karşı karşıya kalmakta; Çalıştıkları yerlerde ilerleme olanağı bulamamaktadırlar. Bu grupta bulunan gençlerin gün boyu eğitimle sürekli bir meslek kazanmalarına yol açacak programlar elzemdir.

Dördüncü sıradaki kişiler ise, çalıştıkları iş alanlarında gelişime ihtiyacı olan bireylerdir. Teknolojik ilerlemeler iş dünyasında sürekli yenilenme ve güncel kalma ihtiyacı doğurur. Bundan dolayı bu gruptaki bireyler belirli dönemlerde mesleki değişim programlarına katılırlar.

Sonradan sağlığını kaybetmiş veya bir sebepten dolayı engelli durumuna düşmüş bireyler beşinci sırayı oluşturur. Bu grupta bulunan bireylerin toplumsal hayata yeniden dönmeleri gerekmektedir. Bu kişilere özel durumlarına uygun düşecek eğitim verilmesi toplumun sağlığı ve refahı açısından önemlidir. Bu eğitim mesleki rehabilitasyonla sağlanır (Alkan vd., 1991:17).

Toplumsal, ekonomik ve bireysel gözle yani genel bir bakışla bahsi geçen mesleki ve teknik eğitime olan ihtiyacın ulusal anlamda bulunduğu yerin incelenmesi faydalı olacaktır. Ulusal ihtiyaçlar konusu, ulusal düzeydeki özel koşullarla mesleki ve teknik eğitim arasındaki bağların belirlenmesi bakımından gereklidir.

İlgili araştırmalara bakacak olursak zamanında Türkiye toplumunun başlıca eğitim sorunları:

- İlköğretimde bütünü kapsayacak temel eğitim,
- Ortaöğretimde teknik anlamda gelişen kapsayıcı insan gücü eğitimi,
- Eğitim ve istihdam sahası arasındaki ilişki durumunu paralel bir duruma getirmektir.

Okuma-yazma oranının yeterli seviyede olmaması ve eğitime ekonomik sebeplerden dolayı yeterli kaynak ayrılamamasından ötürü eğitimin "Zihinsel Mükemmeliyet" yerine "Ekonomik Verimlilik" anlayışına yoğunlaşması gerekmektedir. Bu ise, Türkiye genelinde etkili bir şekilde planlanmış, etkin bir mesleki ve teknik öğretim sisteminin oluşumu ve kullanılması anlamına gelir. Bununla ilgili gereksinimin nedenleri aşağıda listelenmiştir. (Alkan., vd 1991:18):

- Köylerden şehirlere göç eden popülasyonun ihtiyaç duyulan alanlarda eğitim almalarını sağlamak,
- Teknik anlamda ihtiyaç duyulan bireylerin eğitiminin sağlanması,
- İşsizliğe çare bulmak,

- Doğal kaynakları etkin kullanabilme,
- Üretim verimliliğini iyileştirmek,
- Bireylerin üretim kapasitesini iyileştirmek,
- Tarım alanlarından sanayiye geçişi kolaylaştırmak,
- Eğitime engel olan finansal problemleri çözmek,
- Herkese eşit eğitim ilkesini başlatmak,
- Mesleki danışmanlık ve iş bulma danışmanlığını temin etmek,
- El sanatlarını geliştirmek.

Nihayetinde, ulusal iş gücünün verimliliğini iyileştirmek açısından iş hayatındaki şartlar, meslekler arasındaki farklılıklar ve genç neslin arzuları dikkate alınarak mesleki ve teknik eğitim programlarının planlanması gerekmektedir. Bireylerin gereksinimleri bakımından farklı eğitim dönemleri ve mesleki verimlilik aşamalarında farklı mesleki ve teknik eğitim oluşumlarına gereksinim duyulduğu kabul edilmektedir (Alkan vd., 1991:18).

İKİNCİ BÖLÜM

2. MUHASEBECİLERİN İŞLETME BÖLÜMLERİNDE OKUTULAN MUHASEBE DERSLERİNDEN BEKLENTİLERİ

Muhasebe meslek mensupları genel olarak muhasebede istihdam edecekleri elemanların üniversite okurken genel muhasebe, maliyet muhasebesi, finansal tablolar analizi, denetim muhasebesi ve muhasebe standartları dersini detaylı olarak almış olmasına dikkat ederler. Bunun dışında tekdüzen hesap planı, temel kavramlar, şirketlerde gerekli muhasebe işlemleri, çıktı maliyetlerinin hesaplanması, tam ve standart maliyetleme yöntemi gibi konulara hâkim olan meslek elemanlarını tercih ettikleri bilinmektedir.

Araştırmacılar muhasebe öğretiminde dersler hakkındaki düşünceleri şöyle sıralamıştır (Çürük ve Doğan 2002: 122).

- *"Öğrencilere eğitimleri sırasında uygulamaya dayalı ödevler verilip bunların basit bir tez şeklinde hazırlanması sağlanmalıdır. Böylece, öğrenci araştırmaya yöneltilecek ve öğrenci hem araştırma tekniklerini hem de yazım tekniklerini öğrenecektir. Sonuçta uygulamaya dayalı bir ödev hazırladığı için öğrenci tecrübe kazanacaktır."*
- *"Ticaret lisesi öğrencileri son sınıfta staj yapma imkânına sahip olmaktadır. Bu öğrencilerin üniversite öğrencilerine göre daha fazla pratik yapmış olmalarından dolayı iş hayatında bunlardan daha fazla yararlanılmaktadır."*
- *"Öğrencilerin teorik bilgilerin yanında, her öğrencinin üniversitedeki öğrenim süresi boyunca, ilgilendikleri alanda mutlaka işyerlerinde de belirli sürelerde staj görmelerinin sağlanması ve aynı zamanda izlenmesi faydalı olacaktır."*
- *"Bazı mezun öğrenciler bilgisayarını ilk kez işyerinde kullanmaya başlamaktadırlar. Bu nedenle, üniversitelerin ilgili bölümlerinde gerekli alt yapının oluşturulması gerekmektedir."*
- *"Muhasebe ile ilgili bazı kavramlar öğretilirken belli bir düzeyde yabancı bir dille desteklenmesi de içinde bulunduğumuz dünya açısından çok gereklidir."*

- *"Muhasebe elemanının çok iyi derecede bilgisayar bilgisi ve entegre muhasebe-bordro-işletme-satın alma-pazarlarma-üretim IRP mantığına haiz paket program deneyimine sahip olması gerekmektedir."*
- *"Bazı muhasebe ders veya konularının gerekliliği sektörden sektöre farklılık arz etmektedir. Buna rağmen, muhasebe elemanlarının az da olsa muhasebe genel kültürü açısından da belirli konu ve kavramları bilmelerinde fayda görülmektedir."*
- *"Uluslararası muhasebe sisteminde farklılıklar, uluslararası muhasebe standartları ve Avrupa Topluluğu Muhasebe Genelgeleri gibi konular, şu an için iş hayatında gerekli değildir, gerekli olması halinde öğrenilmesi gerekmektedir."*
- *"Bazı muhasebe konuları çok özeldir, bunlara muhasebe eğitimleri sırasında kısaca değinilmesi çok yararlı olacaktır."*
- *"Fatura, sevk irsaliyesi, taşıma irsaliyesi, tediye makbuzu, tahsil makbuzu, mahsup fişi, çek, senet, banka makbuzları, ihracatta GÇB ve içerikleri, ithalatta GGB ve içerikleri, SSK, Kurumlar Vergisi Beyannameleri, bordrolar ve detay ekleri, resmi kurumlarla yapılan yazışma örneklerinin suret ve aslına uygun olarak hazırlanmış dokümanlara ait işlemlerin ve içeriklerinin de, öğrencilere üniversite öğrenimi sırasında muhasebe eğitiminde öğretilmesi gerekmektedir. Böylece, iş hayatında bu belgelerin hazırlanması esnasında herhangi bir zorlukla karşılaşılmayacaktır."*
- *"Yönetmelik sorunlar ve krizleri çözme, müzakere yapma becerisi kazandırmaya yönelik dersler, programa konulmalıdır" (Kalmış ve Yılmaz, 2004).*
- *"Üniversiteler ile meslek örgütleri ortak çalışmalar yaparak, meslek mensuplarının mesleki bilgilerinin geliştirilmesi, eski bilgilerin yenilenmesi, eksik bilgilerin tamamlanması ve meslekte gelişmelerin izlenmesi konusunda eğitim programları geliştirilmelidir" (Fırat, 2009).*
- Muhasebenin devam ettirilmesine yönelik çabalar üzerinde durulmalı, bununla ilgili konferans konuları belirlenerek işletme çalışanları davet edilmeli ve onların deneyimlerinden yarar sağlanmalıdır (Korukoğlu, 1998: 23).
- Üretim maliyetinde değişen unsurları göz önüne alarak buna yönelik müfredat oluşturulmalıdır.
- Giderlerin türü yeni dönemde önemlidir. Bu sebeple, giderlerin direkt mi yoksa indirekt mi olduğunu tespit etmek gerekir.

- En uygun maliyete ulaşmak için doğru sistemin saptanması, kurulması ve pratiğe dökülmesi giderek önemli olmaktadır (Elitas, Çonkar ve Erkan, 2006:337-338).

Muhasebe meslek mensuplarının üniversitelerden beklentilerini şu şekilde sayabiliriz (Korukoğlu, 1998: 23).

- Üniversitelerin teorik bilgilerin dışında pratik bilgilere yönelmeleri,
- Eğitim sistemi ve işbirliğine yönelik yayınların yapılması ve bu yayınların işletmelere ve meslek mensuplarına gönderilmesi,
- İş konusunda daha iyi eğitim almak ve kendini geliştirmek isteyen elemanlar için muhasebe ile ilgili lisansüstü programların açılması,
- Muhasebe biliminin devam ettirilmesine yönelik çalışmalar yapılması, çeşitli seminer ve projeler yapılarak yetişmiş meslek elemanlarının deneyimlerinden yararlanılması,
- Stajın olmazsa olmaz kabul edilerek mutlaka yapılması,
- Ders programlarının konusunun, tanımının ve amacının net bir şekilde ortaya konması ve bunların iş pratiğine yönelik olması.

Aydın (2018) yaptığı araştırmada SMMM'lerin üniversitelerde verilen muhasebe eğitiminin yetersiz olduğu konusunda kararsız olduğunu belirtmiştir. Bunların birlikte, KOBİ'lerin üniversitelerde verilen muhasebe eğitimi konusunda daha olumlu olduğunu tespit etmiştir. Bunun nedeni ise KOBİ'lerde gerçekleştirilen muhasebe işlemlerinin daha basit olmasından dolayı kaynaklandığını belirtmiştir.

2.1. Türkiye'de İşletme Bölümlerinde Okutulan Muhasebe Dersleri

Bu incelemede; Siirt Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi'nin işletme bölümlerinden ortak dersler alınıp bu derslerin etkinliği araştırılmıştır. Bu kapsamda muhasebe meslek mensuplarına sorular sorularak fikirleri saptanmaya çalışılmıştır. Bu dersler; Genel Muhasebe, Maliyet Muhasebesi, Finansal Tablolar Analizi, Denetim Muhasebesi ve Muhasebe Standartları dersleridir. Aşağıda bu derslerle ilgili ayrıntılı açıklama yapılmıştır.

2.1.1. Genel Muhasebe Dersi

Genel Muhasebe dersinin amacı, işletmelerde dönem dönem meydana gelen finansal gelişmelerin kayıt altına alınması, sınıflandırılması ve özetlenmesi konusunda eğitim vermek ve muhasebe ilkelerini ve kavramlarını anlatmak, aynı zamanda muhasebe akış sisteminin nasıl işlediğini göstermektir. Bu dersin çıktıları; Muhasebe veri sisteminin ve muhasebe faaliyetlerinin kayıt altına alınması bununla birlikte işletme faaliyetlerinin izlenip kaydedilmesidir.

Dersin içeriği; Muhasebenin işletmelerdeki konumunu anlatarak; Muhasebe işleyişini dönem sonu işlemleri dışında öğretmek. Dönem içi işlemleri tek düzen muhasebeye göre kaydedebilir bir hale getirmek, temel mali tabloları bir düzene sokmak (Selçuk. 2019).

2.1.2. Maliyet Muhasebesi Dersi

Maliyet Muhasebesi dersinin amacı, Maliyetin ne tür bileşenlerden oluştuğunu kavramak ve elde edilen verilerin ne tür kararlarda kullanılacağına karar verme becerisi kazandırmaktır. Tüm maliyeti hesaplama konusunda maliyet yönetim işleyişini kullanabilme becerisi kazandırmaktır. Bunlar dışında dersin hedefleri aşağıda sıralanmaktadır.

- Elde edilen bilgileri örgüt sorunlarını çözmede kullanabilme,
- Yönetim kararlarından sonra kâr analizi yapabilme,
- Maliyet yönetimini üretim şirketleri için analiz edebilme ve karşılaştırabilme,
- Beklenmedik işletme kararlarında maliyet bilgilerini kullanabilme yetenekleri (Sosyalbilimler. 2019).

2.1.3. Finansal Tablolar Analizi Dersi

Bu dersin amacı ise finansal tabloları göstermek, bunların nasıl analiz edileceğini öğretmek, analiz yöntemlerinin finansal tablolara nasıl uygulanacağını anlatmak, ulaşılan sonuçların nasıl yorumlanması gerektiği konusunda beceri sahibi olmak. İşletmenin sorunlarını tespit edip bununla ilgili raporlar hazırlamak üretici ve

tüketici fiyatlarında yükseliş olduğu dönemde mali analizlerin nasıl yapılacağını öğretmek, kısacası her türlü finansal tablonun incelenip yorumlanmasını öğretmek (Ticaret. 2014).

2.1.4. Denetim Muhasebesi Dersi

Denetim muhasebesi dersiyle ilgili temel kavramlar, denetim kavramının muhasebe ile olan ilişkisi, denetim standartları, kanıt toplama teknikleri, raporlama ve maddi uygunlukla ilgili yeterli bir kavrama sağlamak bu dersin temel hedeflerindendir (Legacy. 2019).

2.1.5. Muhasebe Standartları Dersi

Bu dersin amacı muhasebe ve mali raporlama standartlarını öğretmek ve uygulamasını öğrencilere aktarmakla birlikte standartların reelde nasıl işlediğini göstermektir. Dersle birlikte elde edilen kazanımlar şunlardır;

- Uluslararası muhasebe standartları ve Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'nın etkisini anlayabilme,
- Yerel Muhasebe Standartlarını anlayabilme,
- Yerel Finansal Muhasebe Standartlarını anlayabilme,
- Yerel Muhasebe Standartları ile vergi usul kanunu arasındaki farklılıkları anlayabilme,
- Türkiye Finansal Muhasebe Standartlarına uygun raporlama yapabilme (Debis. 2019).

2.2. Muhasebe Eğitimi Almış Bireylerde Bulunması Gereken Nitelikler

2.2.1. İletişim Niteliği

Türkiye'de muhasebe eğitimi; İşletme, siyasal bilgiler, iktisat, iktisadi ve idari bilimler fakültelerinde, liselerde ve üniversitelere bağlı sosyal bilimler enstitülerinde yüksek lisans ve doktora seviyelerinde verilir. Bu eğitimlerle birlikte öğrenciye olabildiğince teknik bilgi kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bununla birlikte belirli

alanlarda uzmanlaşmaya yönelik kurslar, seminerler ve eğitimler düzenlenmektedir. Buralarda eğitim alan öğrencilerin bir kesimi muhasebe mesleğinin önemini kavramış ve buna uygun olarak çaba göstermekle birlikte bir kesimi ise tesadüfen muhasebe bölümlerine sürüklenmiştir. Muhasebenin sadece defter tutma meselesi olduğunu düşünen öğrenciler için muhasebenin bir ülke için ne kadar önemli olduğunu ve muhasebecilerin eksikliği durumunda ülkenin vergi toplamak gibi zaruri ihtiyaçlarının karşılanamayacağını kavratılması gerekmektedir. Muhasebe eğitimi alan bireyin sözlü, yazılı ve elektronik iletişim becerilerinin geliştirilmesi uzmanlaşma ve özgüvenin artması açısından çok önemlidir (Demir, 2005: 118).

Muhasebeciler kendilerinden beklenen finansal verileri aktarabilmek için devamlı iletişim kurmak zorundadırlar. Serbest çalışan muhasebeciler mükellefleriyle; İşletmelerde çalışan muhasebeciler meslektaşları ve müşterilerle iletişim kurmak zorundadırlar. Aynı zamanda muhasebe eğitimi sırasında eğitmenlerin öğrencilerle iletişim kurması kaçınılmazdır. İletişim hemen hemen her alanda olduğu gibi muhasebe mesleği alanında da göz ardı edilemez bir öneme sahiptir. Meslekte başarılı olmak için gerekli olan bu beceri ülkemizde gereken önemi görmemektedir. İletişim yeteneğini arttıracak derslere yeterince yer verilmemektedir. Bunun aksine yurt dışında muhasebe alanında faaliyet gösteren birçok kuruluştaki muhasebe eğitim alanında iletişim becerilerinin geliştirilmesi anlamında çalışmalar yapılmış ve iletişimin önemi vurgulanmıştır (Demir, 2005: 119).

Temel iletişim hakkında ise bilinenler üç kısımdan oluşur; Dinleme, aktarma ve açıklama şeklindedir.

Dinleme kısmı, ilişkilerimizi sürdürmek ve desteklemek açısından önemli bir beceridir. Kişiyi dinleme onun güçlü ve kırılgan yönlerini görmenize yardımcı olur. Dinlemek karşınızdaki kişiye beslediğiniz sevgi ve saygının bir göstergesidir. Başka insanları nasıl gördüğünüz ve o insanların nasıl hissettiği konusunda bir fikir yürütme sorumluluğudur. Dinleme aynı zamanda karşıdaki kişiye onu ne kadar önemseydiğiniz konusunda olumlu bir fikir vermektedir (Köse 2009).

Aktarma, bir kişinin his, fikir ve ihtiyaçlarını bir başka kişiye özel olarak belirtmesi veya ifade etmesidir. Daha kısa ifade edecek olursak kişinin aktaran bireyi tanımlamasına izin vermektir (Izgar ve Arslan, 2009).

Açıklama, fikirleriniz, hisleriniz, ihtiyaçlarınız ve gördüklerinizi belirli vakitlerde karşı tarafa açık ve doğru bir biçimde aktarmaktır.

İletişim yeteneği, bakış açılarını resmi veya gayri resmi bir biçimde yazılı veya sözlü olarak aktarma, tartışma ve savunma becerisini kapsar. Aynı zamanda yabancı dil becerisi, takım çalışması, bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanma becerisi iletişim becerisini olumlu etkileyen faktörlerden bazılarıdır. Bu düşünceden hareketle farklı yaş guruplarından insanlara rehberlik ederek dinleme ve cesaret sağlama konusunda artı değer katmak gerekli kılınmaktadır. Bir muhasebe meslek elemanının farklı kültür, fikir ve görüşlere açık olması bunların getirdiği yenilikleri sindire bilmesi de önemli bir husustur (Başar 2007: 62).

2.2.2. Entelektüel Gelişim

Entelektüel gelişim, muhasebecilerin başarması gereken önemli yetenekler arasında yer almaktadır. Sık sık meydana gelen mali kayıt skandalları analitik ve çözüm üreten meslek elemanlarına ihtiyacı arttırmıştır. Bununla birlikte doğru soruları sorabilen, bilginin değerini fark edebilen, olaylar ve nesneler arasındaki ilişkiyi gerçekçi bir şekilde değerlendire bilen meslek elemanlarının olması da gerekmektedir (Özyürek, 2012: 143).

2.2.3. Kişisel Beceriler

Kişisel Beceriler, farklı insanlarla bir grup olarak çalışabilme, ilham verme, işleri yönetme ve organize etme, takım arkadaşlarını motive etme, problem çözme, özetle iyi bir yöneticide bulunan becerileri ihtiva eder.

Ayrıca, yabancı insanlarla çalışma, fikir birliğine varma ve yönlendirme becerilerini de kapsar. Bunların ötesinde etik ve kişisel sorumluluk da diğer kişisel nitelikler olarak söylenebilir (İbadov, 2018: 59).

2.2.4. Örgüt ve İşletme Bilgisi

Muhasebe elemanlarının işletme unsurları ve çevresini bilmesi gerekmektedir. Buna ancak yasal düzenlemeleri takip ederek, alanıyla ilgili

sunumlara katılarak yine muhasebeyle ilgili süreli yayınları takip ederek ulaşabilir. Aynı zamanda muhasebe mensubundan politik ve kültürel bilgi birikimine sahip olması da beklenir.

İşletme içindeki takım çalışmasını ve diğer dinamikleri anlamış olması bir muhasebe meslek elemanını daha başarılı yapar. Değişim yönetimi hakkında da bilgi sahibi olması, yeniliklerin işletmenin geleceğinde oynayacağı rolü tahmin edebilmesi gibi özelliklerin muhasebe meslek mensuplarında olması talep edilir (Özyürek, 2012: 143).

2.2.5. Muhasebe Bilgisi

Meslek elemanı işini özenli bir şekilde yapmakla yükümlüdür. Bundan dolayı meslek icabı ihtiyaç duyulan bilgi ve niteliğe sahip olmalıdır. Mesleğin kapsamı ve gelişimi hakkında bilgi sahibi olması gerekmektedir (Akbulut, 1999: 133).

2.2.5 Literatür

Çalışmanın bu bölümünde muhasebe eğitimi, meslek elemanlarının beklentileri ve işletmelerin beklentileriyle ilgili literatür incelenmiştir.

Kaval (1990) üniversitelerde verilen muhasebe eğitiminin bankalar açısından önemiyle ilgili bir çalışma yapmıştır. Çalışmada üniversitelerin iki önemli fonksiyonundan bahsedilmiştir. Bunlar; eğitim-öğretim ve araştırmadır. Bununla birlikte bankaların talepleri konusu da iki yönde incelenmiştir. Bunlar; personelin ne tür muhasebe eğitimine ihtiyaç duyduğu ve araştırma sonuçlarının bankalar açısından işe yarar bir duruma gelmesi için ne gibi adımlar atılması gerektiğidir. Banka personeli için iktisadi tahlil, raporlama, yabancı para yönetimi gibi uzmanlık isteyen bilgilerin derslerde yer almasının önemi açıklanmıştır.

Arıkboğa (1990) muhasebe eğitiminden beklenenleri inşaat sektörü açısından incelemiştir. Çalışmada muhasebenin en az mühendislik kadar önemli olduğunu ve "Maliyet Mühendisliği" kavramının ortaya çıktığı belirtilmiştir.

Çabuk (1990) yurt dışında faaliyet gösteren kurumların muhasebe eğitiminden taleplerini inceleyen bir çalışma yapmıştır. İncelenen işletmeler için

yabancı para, ithalat ve ihracat yönetmelikleri, yatırım teşvikleri, gümrük ve dış ticaret belgeleri konusunda eğitilmiş bireylere ihtiyaç duyulduğu bildirilmiştir. Bireylerin bu konularda kısmen eğitim aldığı tespit edilse de eğitim veren kurumlar ve şirketler arasında işbirliğinin önemi vurgulanmıştır.

Williams (1993) muhasebeci adaylarına, meslek gerekliliklerinin nasıl kazandırılması gerektiği konusunda çalışmalar yapmıştır. Muhasebe meslek uygulamalarının detaylı olarak öğretilmesi konusunda üniversitelerde verilen eğitim süresini kısa bulmuştur. Bundan dolayı bu üniversitelerde beceri kazandırma kapasitesinin düşük olduğunu tespit etmiştir. Muhasebecilerin yenilikçi, öz eleştiri yapan, özerk ve sorumlu kişiler olması gerektiğini dile getirmiştir.

Uçar, Kök ve Yılmaz (1997) üniversitelerden talep edilen muhasebe eğitimi iş dünyası açısından incelenmiştir. Kahramanmaraş'ta 10 işletme ve 10 serbest muhasebeci üzerine anket uygulanmıştır. Üniversitelerin muhasebe eğitimi açısından yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır.

Fay ve Hardin (2000) Muhasebe eğitiminde taleplere cevap verebilmek için eğitim veren kişilerin ne gibi özelliklere sahip olması konusunda incelemelerde bulunmuştur. Çalışmada bu eğitimleri veren öğretim elemanlarının verdikleri dersin içeriğine vakıf olması, öğretme becerileri ve arzuları, pratik bilgileri, motivasyon sağlama ve sınavlarda hakkaniyetli davranma gibi özelliklerin muhasebe eğitiminde daha verimli çıktılara yol açacağı saptanmıştır.

Çürük ve Doğan (2001) Bu kapsamlı araştırmada Türkiye'de faaliyet gösteren 500 şirkete ve ilgili konularda eğitim veren öğretim elemanlarına anket uygulanmıştır. Farklı konularda işletme beklentilerini karşılayan ve karşılamayan üniversitelerin olduğu saptanmıştır. Üniversitelerin işletmelerle işbirliği yapıp ders içeriklerinin sektörün yararına göre düzenlenmesinin gerekli olduğu belirtilmiştir.

Chonko ve diğerleri (2002) 750 üniversite öğrencisi ve işletme öğrencisi üzerinde uygulanan anket çalışmasında, öğrencilerin muhasebe bilgisi ve işletmelerin beklentileri üzerine kapsamlı bulgulara ulaşılmıştır. Yeni eğitim metotlarına karşı daha ilgili olduklarına ve eğitimin gelecekteki yeniliklere açık olması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Chen (2004), muhasebe eğitiminde, yaşanan değişimleri yakalayabilecek olan becerikli personel ve öğrenci bulma konusunda sıkıntılarla karşı karşıya kalınacağını ifade etmiştir ve bunun nedenini iki açıdan değerlendirmiştir. İlki; Çin'de yeni eğitim yöntemlerinin uygulanması bakımından yetersiz bir bütçeye sahip olduğudur. İkincisi; meslek sahipleri ve eğitimciler arasındaki iletişim kopukluğu olduğunu dile getirmiştir.

Krause (2005) çalışmasında üniversitelerde pratiğe yönelik derslerin azlığından kaynaklı uygulama eğitiminin ihtiyaç duyulan düzeyde verilemediğinden muhasebeye olan bakış açısının gelişemediği sonucuna varmıştır. Üstelik bu sorunun sadece Çin'le sınırlı olmadığını aynı zamanda diğer ülkelerde de aynı durumun olacağını ifade etmiştir.

Yayla ve Cengiz (2005) Muhasebenin bir meslek olarak tercih edilmesinde etkili olan faktörler üzerine yapılan bu çalışmada; Karadeniz Teknik Üniversitesindeki öğrencilere anket çalışması uygulanmıştır. Bireylerin muhasebecilik mesleğini seçmesine yol açan etkenler saptanmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda mesleğin tercih edilmesindeki etkenler; Kişisel, demografik ve mesleğe bağlı olmak üzere üçe ayrılmıştır. Çalışmanın sonucunda bir bireyin muhasebe mesleğini seçmesinin nedenleri; kişisel öncelikler, kişinin yakın çevresinin etkisi, mesleğin ilgi çekici olarak algılanması ve kazanç bakımından çok iyi olmasının düşünülməsi olduğu belirlenmiştir.

Demir ve Çam (2006) Yapmış oldukları çalışmada meslek yüksekokulunda kayıtlı öğrencilerin muhasebe derslerindeki başarılarını azaltan faktörlerin saptanmasına çalışılmıştır. Araştırmanın sonucunda muhasebe derslerinde başarıyı olumsuz etkileyen etkenler şu şekilde sıralanabilir:

- Dersler işlenirken öğrencilerin hali hazırda temel muhasebe bildiklerinin varsayılması,
- Dersin temelini yeterli olmayışı,
- Bölüme geçişin sınavsız olması nedeniyle öğrencinin hedefini henüz belirlememiş oluşu,
- Muhasebe pratiğinin derslerde yapılmaması,
- Öğretmenlerin dersleri isteksiz ve durgun bir şekilde işlemesi.

Çukacı ve Elagöz (2006) Muhasebe derslerinde uygulanan öğretim teknikleri ve öğretim tarzları arasındaki bağı saptamaya çalışmışlardır. Bu çalışma Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde yapılmıştır.

Aydın (2007) çalışma 15 ilde faaliyet gösteren 110 muhasebe meslek elemanı üzerine yapılmıştır. Çalışma sonucunda işletme beklentilerinin karşılandığı tespit edilmiştir.

Altın (2009) Bu yüksek lisans çalışması Aksaray'da bulunan işletmeler üzerine yapılmıştır. Muhasebenin farklı alanlarında işletme beklentilerinin ölçüldüğü bu çalışmada 104 işletmeden faydalanılmıştır ve genellikle işletme beklentilerinin yeterince karşılandığı sonucuna varılmıştır.

Durak (2009) Çalışmasında Kırklareli'nde bulunan KOBİ'lerin beklentilerini incelemek ve karşı karşıya oldukları problemlere nasıl çözüm bulunacağı konusunda önerilerde bulunulmuştur. 50 adet katılımcı tarafından doldurulan anket spss ile analiz edilmiştir. Türkiye'deki muhasebe eğitiminin yeteri düzeyde işletmelerin beklentilerini karşılamadığı araştırmanın en önemli bulgularındandır.

Başer (2010) Çalışmada Ankara'da bulunan 650 işletme değerlendirilmiş ve muhasebe eğitiminin geliştirilmesi konusunda görüşler bildirilmiştir.

De Lange (2011) Çalışmasında, üniversitelerin öğrencilere muhasebe konusunda birçok bilgi kattığını fakat bu bilgilerin iş yaşamında mutlaka kullanılması gerektiğini bununla birlikte iş yaşamında bu tecrübe ve bilgilerin arttığını ifade etmiştir.

Şengel (2011) muhasebe alanında meslek elemanlarının kalifiye olmasına ve iş dünyasının taleplerine yönelik bir araştırma yapmıştır. Muhasebeci talebinin sektördeki ilerlemeyle doğru orantılı bir şekilde arttığını, bu vaziyetin eğitim sırasında dikkatli bir şekilde değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Eğitimin iş dünyasındaki talebe karşı duyarlı olması açısından eğitim programlarının düzenlenmesinde fayda olacağını savunmuştur.

İbiş ve Çelikdemir (2011) muhasebe eğitimi bankacılık sektörü açısından değerlendirmişlerdir ve 32 bankanın muhasebecileri üzerinde çalışma yapmışlardır. Çalışma sonucu teorik bilgilerin yeterince beklentiye karşıladığı bununla birlikte pratik bilgilerin geliştirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Güneş vd. (2012), globalleşme ve muhasebe uygulamalarının arasındaki ilişkiyi irdelemiş, sosyal, politik ve ekonomik değişmelerin veya krizlerin ilk olarak muhasebeye etki ettiğini tespit etmiştir.

Poroy Arsoy vd. (2014) çalışmalarındaki hedefin; muhasebecilerin ve muhasebe eğitimi veren öğretim görevlilerinin mesleğin gereklilikleri hakkındaki düşüncelerini ortaya koymak olduğunu aktarmışlardır. Çalışmanın sonucunda meslek mensuplarının ve muhasebe eğitimi veren akademisyenler arasında düşünce farklılıkları olduğu ortaya çıkmıştır bu düşünce farklılıklarının giderilmesi için çeşitli platformlar oluşturulmasına ihtiyaç duyulduğu aktarılmıştır.

Hatunoğlu ve Kılı (2014) bu çalışmada Kahramanmaraş, Gaziantep ve Osmaniye'de faaliyet gösteren kamu ve özel hastaneler incelenmiştir. Anket yöntemiyle toplanan verilerde; muhasebe eğitiminin söz konusu illerde bulunan hastanelerin ihtiyaçlarını ne kadar karşıladığı ölçülmüştür. Sonuç olarak muhasebe eğitimi almış hastane çalışanlarının yeteri düzeyde genel ve bilgisayarlı muhasebe bildiğini ama uzmanlık gerektiren Mali Tablolar Analizi ve Maliyet Muhasebesinde yeterince bilgili olmadıkları tespit edilmiştir.

Alkan (2015) çalışmasında muhasebe alanında istihdam olanağı sağlayan bazı işletmelerle toplantı yapılarak muhasebeci adaylarıyla ilgili beklentileri sorulmuştur. Bu çalışmaya göre mali müşavirlerin büyük çoğunluğu yeni mezunlardan analitik düşünme becerisi ve ofis programlarını iyi kullanabilme becerisi talep etmektedir.

Terzi (2015) çalışmada muhasebe meslek mensuplarının üniversitelerin muhasebe derslerinin etkili olmadığı konusunda %79'luk bir oranla görüş bildirdiğini %21'lik kısmının ise verilen eğitimi yeterli bulduğunu ifade etmiştir. Üniversitelerin muhasebe eğitiminde yeni bir sistem hayata geçirmesini ve öğrencilerin pratik yapacakları alanlar açmasını sorunun çözümü için yapılacak ilk girişim olacağını ifade etmiştir. Bunun dışında meslek mensubu olmak isteyen öğrenciler için ayrı dersler açılması gerektiğini ve uygulama odaklı dersler verilmesi gerektiğini de çalışmasında aktarmıştır.

Ertuğrul (2016) Küçük işletmelerin beklentilerini ölçmek için yapılan bu çalışma, liselerde muhasebe ve işletme alanlarında okuyan öğrencilere uygulanmış bir takım araştırmalar içermektedir. Bu araştırmalara göre; bu işletmelerde çalışacak

olan öğrencilerin gördükleri eğitim ile işletmelerin beklentileri bir biri ile örtüşmektedir. Sektörün amaçlarına yönelik olarak bu bölümden mezun olan öğrencilerin ekip çalışması ve bilgisayar becerileri uygun bulunmuştur.

Çil Koçyiğit vd. (2016) çalışmalarında muhasebe eğitiminden sağlık sektörünün ne beklediği konusu ele alınmıştır. Ankara'da faaliyet gösteren kamu hastanelerinde bir takım uygulamalar gerçekleştirilmiştir. Sağlık sektöründe faaliyet gösteren muhasebe meslek elemanlarının aldıkları eğitimden hastane yöneticilerinin ne derece tatmin olduklarını ölçen bir araştırmadır. Araştırmada Ankara'daki kamu hastanelerinde yöneticilik yapanlara yönelik anketler hazırlanmıştır. Bu araştırmanın sonucunda muhasebe eğitiminde pratik bilgilerin sağlanması, sağlık alanında çalışacak muhasebe elemanlarının hastanelerde staj görmesi, tekdüzen hesap planının hastanelerin ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi ve verilen muhasebe eğitiminin içeriğinin sağlık hizmetleri konusunda faaliyet gösteren kurumlarla ortak hazırlanması gerektiği ifade edilmiştir.

Tablo 1 Muhasebe Eğitimi İle İlgili Literatür

Araştırmanın Yazar(lar) ve Yılı	Araştırmanın Konusu	Sonuç
Kaval (1990)	Üniversitelerde verilen muhasebe eğitiminin bankalar açısından yeterliliği incelenmiştir	Banka personeli için iktisadi tahlil, raporlama, yabancı para yönetimi gibi uzmanlık isteyen bilgilerin derslerde yer almasının önemli olduğu araştırma sonucunda ortaya çıkmıştır.
Arıkboğa (1990)	Muhasebe eğitiminden beklentileri inşaat sektörü açısından incelemiştir.	Çalışmada muhasebenin en az mühendislik kadar önemli olduğunu ve "Maliyet Mühendisliği" kavramının ortaya çıktığı sonucuna varılmıştır.
Çabuk (1990)	Yurt dışında faaliyet gösteren işletmelerin muhasebe eğitiminden beklentilerini incelemiştir.	İncelenen işletmeler için yabancı para, ithalat ve ihracat yönetmelikleri, yatırım teşvikleri, gümrük ve dış

		ticaret belgeleri konusunda eğitimli bireylere ihtiyaç duyulduğu bildirilmiştir
Williams (1993)	Muhasebeci adaylarına meslek gerekliliklerinin nasıl kazandırılması gerektiği hakkında çalışmalarda bulunmuştur	Muhasebe meslek uygulamalarının detaylı olarak öğretilmesi konusunda üniversitelerde verilen eğitim süresini kısa bulmuştur. Bundan dolayı bu üniversitelerde beceri kazandırma kapasitesinin düşük olduğunu tespit etmiştir. Muhasebecilerin yenilikçi, öz eleştiri yapan, özerk ve sorumlu kişiler olması gerektiğini dile getirmiştir.
Uçar, Kök ve Yılmaz (1997)	Üniversitelerden talep edilen muhasebe eğitimini iş dünyası açısından değerlendirmiştir.	Kahramanmaraş'ta 10 işletme ve 10 serbest muhasebeci üzerine anket uygulanmıştır ve üniversitelerde verilen muhasebe eğitiminin yetersiz olduğu bulunmuştur.
Fay ve Hardin (2000)	Muhasebe eğitiminde taleplere cevap verebilmek için eğitim veren kişinin ne gibi özelliklere sahip olması konusunda çalışmalarda bulunmuştur.	Çalışmada bu eğitimleri veren öğretim elemanlarının verdikleri dersin içeriğine vakıf olması, öğretme becerileri ve arzuları, pratik bilgileri, motivasyon sağlama ve sınavlarda hakkaniyetli davranma gibi özelliklerin muhasebe eğitiminde daha verimli çıktılara yol açacağı saptanmıştır.
Çürük ve Doğan (2001)	Farklı alanlardaki işletmelerin muhasebe eğitiminden beklentileri incelenmiştir.	Farklı konularda işletme beklentilerini karşılayan ve karşılamayan üniversitelerin

		olduğu saptanmıştır. Üniversitelerin işletmelerle işbirliği yapıp ders içeriklerinin sektörün yararına göre düzenlenmesinin gerekli olduğu belirtilmiştir.
Chonko ve diğerleri (2002)	Bu çalışmada öğrencilerin muhasebe bilgisi düzeyi ve işletmelerin beklentileri araştırılmıştır.	Çalışmada öğrencilerin yeni eğitim metodlarına karşı daha ilgili olduğuna ve bun eğitim metodlarının derslere uygulanması gerektiğini saptamışlardır
Chen (2004)	Muhasebe alanındaki değişimleri yakalayabilecek muhasebe adaylarının eğitimini incelemiştir.	Çalışma iki sonuca ulaşmıştır ilki; Çin'de yeni eğitim sistemlerinin uygulanması konusunda yetersiz kaynakların olduğudur, ikincisi; Meslek sahipleri ve eğitimciler arasındaki iletişimin kopuk olduğudur.
Krause (2005)	Çalışmasında üniversitelerde verilen muhasebe eğitiminin pratik açıdan uygunluğu incelenmiştir	Çalışmasında üniversitelerde pratiğe yönelik derslerin azlığından kaynaklı uygulama eğitiminin ihtiyaç duyulan düzeyde verilemediğinden muhasebeye olan bakış açısının gelişemediği sonucuna varmıştır.
Yayla ve Cengiz (2005)	Çalışma muhasebenin bir meslek olarak seçilmesindeki faktörleri incelemiştir	Çalışmanın sonucunda bir bireyin muhasebe mesleğini seçmesinin nedenleri; kişisel öncelikler, kişinin yakın çevresinin etkisi, mesleğin ilgi çekici olarak algılanması ve kazanç bakımından çok iyi olmasının düşünülmesi olduğu belirlenmiştir.

Demir ve am (2006)	Yaptığı araştırmada meslek yüksek okullarında verilen muhasebe derslerindeki başarının azalmasındaki önemli faktörleri incelemiştir.	Araştırmanın sonucunda muhasebe derslerinde başarıyı olumsuz etkileyen etkenler şunlardır; 1- Dersler işlenirken öğrencilerin hali hazırda muhasebe bildiğinin varsayılması, 2- Dersin temelinin yeterli olmayışı, 3- Bölüme geçişin sınavsız olması nedeniyle öğrencinin henüz hedefini belirlememiş oluşu, 4- Muhasebe pratiğinin derslerde yapılmaması, 5- Eğitimcilerin dersleri isteksiz ve durgun bir şekilde işlemesi
Çukacı ve Elagöz (2006)	Muhasebe derslerinde uygulanan öğretim teknikler ve öğretim tarzları arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir.	
Aydın (2007)	İşletmelerin muhasebecilerden beklentileri üzerine yapılmış bir çalışmadır	Çalışma sonucunda işleme beklentilerinin karşılandığı tespit edilmiştir.
Altın (2009)	Muhasebenin farklı alanlarında işletmelerin beklentilerini inceleyen bir çalışmadır.	Genellikle işleme beklentilerinin yeterince karşılandığı sonucuna varılmıştır.
Durak (2009)	Çalışmada kırkırelinde bulunan KOBİ'lerin muhasebe eğitiminden beklentileri incelenmiştir.	Türkiye'deki muhasebe eğitiminin yeteri düzeyde işletmelerin beklentilerini karşılamadığı araştırmanın en önemli bulgularındandır.
Başer (2010)	Muhasebe eğitiminin geliştirilmesi konusunda işletmelerin görüşleri inceleyen bir çalışmadır.	Çalışmada Ankara'da bulunan 650 işleme değeriendirilmiş ve muhasebe eğitiminin geliştirilmesi konusunda görüşler bildirilmiştir.

De Lange (2011)	Çalışma üniversitelerin muhasebe konusunda öğrencilere kattıkları incelenmiştir.	Üniversitelerin öğrencilere muhasebe konusunda birçok bilgi kattığını fakat bu bilgilerin iş yaşamında mutlaka kullanılması gerektiğini bununla birlikte iş yaşamında bu tecrübe ve bilgilerin arttığını ifade etmiştir.
Şengel (2011)	Muhasebe elemanlarının kalifiye olma düzeyi ve işletmelerin beklentileri incelenmiştir.	Muhasebeci talebinin sektördeki ilerlemeyle doğru orantılı olduğunu bu vaziyetin eğitim sürecinde mutlaka doğru değerlendirilmesi gerektiğini dile getirmiştir. Eğitimin iş dünyasındaki talebe duyarlı olması açısından eğitim programları düzenlenmesinin faydalı olacağını savunmuştur.
İbiş ve Çelikdemir (2011)	Muhasebe eğitimini bankacılık sektörü açısından incelemişlerdir.	Çalışma sonucu teorik bilgilerin yeterince beklentiyi karşıladığı bununla birlikte pratik bilgilerin geliştirilmesi gerektiği belirtilmiştir.
Güneş vd. (2012)	Globalleşme ve muhasebe arasındaki ilişkiyi irdelemişlerdir.	Globalleşme ve muhasebe uygulamalarının arasındaki ilişkiyi irdelemiş, sosyal, politik ve ekonomik değişmelerin veya krizlerin ilk olarak muhasebeye etki ettiğini tespit etmiştir.
Poroy Arsoy vd. (2014)	Muhasebecilerin ve muhasebe eğitimi veren öğretim görevlilerinin mesleğin gereklilikleri hakkındaki düşüncelerini incelemişlerdir	Çalışmanın sonucunda meslek mensuplarının ve muhasebe eğitimi veren akademisyenler arasında düşünce farklılıkları olduğu ortaya çıkmıştır bu

		düşünce farklılıklarının giderilmesi için çeşitli platformlar oluşturulmasına ihtiyaç duyulduğu aktarılmıştır
Hatunoğlu ve Kılı (2014)	Kamu ve Özel hastaneler açısından muhasebe eğitiminin etkinliği incelenmiştir.	Sonuç olarak muhasebe eğitimi almış hastane çalışanlarının yeteri düzeyde genel ve bilgisayarlı muhasebe bildiğini ama uzmanlık gerektiren Mali Tablolar Analizi ve Maliyet Muhasebesinde yeterince bilgili olmadıkları tespit edilmiştir.
Alkan (2015)	Çalışmasında muhasebe alanında istihdam olanağı sağlayan bazı işletmelerle toplantı yapılarak muhasebeci adaylarıyla ilgili beklentileri sorulmuştur	Bu çalışmaya göre mali müşavirlerin büyük çoğunluğu yeni mezunlardan analitik düşünme becerisi ve ofis programlarını iyi kullanabilme becerisi talep etmektedir.
Terzi (2015)	Çalışmada muhasebe meslek mensuplarının üniversitelerde verilen muhasebe eğitiminin yeterliliği konusunda görüşleri incelenmiştir.	Çalışmada muhasebe meslek mensuplarının üniversitelerin muhasebe derslerinin etkili olmadığı konusunda %79'luk bir oranla görüş bildirdiğini %21'lik kısmının ise verilen eğitimi yeterli bulduğunu ifade etmiştir.
Ertuğrul (2016)	Küçük işletmelerin beklentilerini ölçmek için yapılan bu çalışma, liselerde muhasebe ve işletme alanlarında okuyan öğrencilere uygulanmış.	Bu çalışmaya göre; bu işletmelerde çalışacak olan öğrencilerin gördükleri eğitim ile işletmelerin beklentileri bir biri ile örtüşmektedir. Sektörün amaçlarına yönelik olarak muhasebe bölümünden mezun olan öğrencilerin ekip

		çalışması ve bilgisayar becerileri uygun bulunmuştur.
il Koçyigit vd. (2016)	alışmalarında muhasebe eğitiminden sağlık sektörünün ne beklediği konusu ele alınmıştır.	Bu araştırmanın sonucunda muhasebe eğitiminde pratik bilgilerin sağlanması, sağlık alanında çalışacak muhasebe elemanlarının hastanelerde staj görmesi, tekdüzen hesap planının hastanelerin ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi ve verilen muhasebe eğitiminin içeriğinin sağlık hizmetleri konusunda faaliyet gösteren kurumlarla ortak hazırlanması gerektiği ifade edilmiştir.

Kaynak: Yazar Tarafından Oluşturulmuştur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. İŞLETME BÖLÜMLERİNDE OKUTULAN MUHASEBE DERSLERİNİN MUHASEBECİLİK MESLEĞİNE ETKİSİNE YÖNELİK BİR ÇALIŞMA

Muhasebecilik mesleği, kurumların tüm mali işlerinin takip edilmesi, kayıt altına alınması ve sonuçlandırılmasından sorumlu bir meslek alanıdır. Bundan dolayı muhasebe tüm iş alanlarında son derece önemli bir yer kaplamaktadır. Muhasebe, ticari faaliyetlerde bulunan kuruluşların dışında dernek, vakıf ve devlete bağlı kuruluşlarda da aynı derecede önemlidir.

Küreselleşmenin yanı sıra ekonomik, teknolojik ve yasal değişimler, muhasebe mesleğini de devamlı bir değişime zorlamaktadır. Buna bağlı olarak meslek adaylarının ve elemanlarının da üniversitelerde okutulan muhasebe derslerinden beklentileri değişmektedir.

Ekonominin doğru bir şekilde ilerlemesi; hükümet ve tüm kamu kuruluşlarının çıkarını düşünecek iyi eğitilmiş, çalışkan ve öz verili muhasebe meslek mensuplarının olmasıyla doğru orantılıdır. Ayrıca bu meslek elemanlarının meslek birliklerine üye ve mesleki etik kurallarına bağlı olmaları gerekmektedir.

Bu çalışmada üniversitelerin işletme bölümlerinde ve fakültelerinde verilen muhasebe eğitiminin meslek mensuplarının beklentilerini ölçen araştırmanın çıktılarını bulabilirsiniz.

3.1 . Araştırmanın Metodolojisi

Çalışmanın bu bölümüne kadar muhasebenin ve muhasebe eğitiminin ne olduğu ve toplumdaki muhasebe gereksinimi kavramsal bir biçimde açıklanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın bu bölümünde çeşitli istatistik programları kullanılarak kavramsal çerçevede ifade edilmeye çalışılan değişkenlerin birbiri arasındaki ilişki saptanmaya çalışılmıştır.

Çalışma, Türkiye'deki 5 üniversitede bulunan İşletme Fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin etkinliğini ölçmek amacıyla meslek mensuplarının görüşlerini içermektedir. Çalışmanın bir diğer amacı ise nasıl daha iyi bir muhasebe eğitimi verilmesi gerektiğini muhasebe meslek elemanlarının bakış açısıyla saptamaktır. Bu

doğrultuda nicel verilere dayalı anket tekniklerinden faydalanılmıştır. Literatür taraması sonucu muhasebe meslek mensuplarının en çok şikayet ettiği konular doğrultusunda anket uygulanmıştır. Anket soruları tezin çözmeyi hedeflediği problemlere uygun olarak hazırlanmaktadır.

3.2.1 Araştırmanın Amacı

Araştırma, Türkiye'deki muhasebe eğitiminin geliştirilmesi ve meslek elemanlarının bu konu hakkındaki fikirlerinin saptanması hakkında bulgulara ulaşmayı amaçlamaktadır. Araştırmanın bir başka amacı ise muhasebe hizmeti veren meslek mensuplarının demografik özellikleri ile anketlerde verdikleri yanıtların arasındaki ilişkiyi anlamaya çalışmaktır. Araştırmada çözülmeye çalışılacak problemler şu şekilde ifade edilebilir:

- İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe dersleri ile bu derslerin etkinliğinde kullanılacak değişkenler hangileri olabilir?
- Muhasebe meslek elemanlarının yeni mezun meslek elemanları hakkında görüşleri nelerdir?
- Muhasebe meslek elemanlarının demografik özellikleri ile muhasebe derslerinin teorik ve pratik açıdan etkili olması arasında bir farklılık (Anova ve T testi sonucunda belirlenmiştir) var mıdır?
- Demografik özellik bakımından hangi gruplar arasında farklılık tespiti yapılmıştır?

3.2.2 Araştırmanın Önemi

Araştırma, Türkiye'deki muhasebe eğitiminin geliştirilmesi ve meslek elemanlarının fikirlerinin tespit edilmesi açısından oldukça fayda sağlayacaktır. Bu konuyla ilgili literatürde genellikle sadece işletmelerin fikirleri alınmıştır. Çalışmada ise muhasebe meslek mensuplarının fikirlerine ulaşılmaya çalışılmıştır. Yine bu açıdan bakıldığında konunun daha önce işlenmemiş olduğu görülmektedir.

3.2.3 Evren ve Örneklem

Çalışmanın evreni Batman ilinde faaliyet gösteren 297 Muhasebe meslek elemanından oluşmaktadır (<http://www.batmansmmmo.org.tr/>).

Çalışmada Batman'da bulunan 50 mali müşavirlik bürosu ziyaret edilip anket dağıtılmıştır bunun sonucunda yaklaşık 110 adet anket elde edilmiştir. Bunların 94 tanesi SPSS 25 programına uygulanmıştır. Bu bulgulara göre çalışmamızın örneklemini 94'tür.

Tablo 2 Araştırmanın Evreni

Meslek Unvanı	Sayısı
Stajyer	102
Serbest Muhasebeci	51
Serbest Muhasebeci Mali Müşavir	144
Toplam	297

Kaynak: <http://www.batmansmmmo.org.tr/> sitesinden alınmıştır.

Araştırma, batman ilinde faaliyet gösteren 297 muhasebe meslek elemanından 110 tanesine uygulanmış anket testini içermektedir. Bunlardan 16 tanesi kullanılmamış olup 94 tanesi analiz edilmiştir.

Örneklem sayısını tespit etmek için örneklem hesaplama formülü kullanılmıştır. Temel tesadüfi örnekleme formülü evren büyüklüğünün tespit edilebildiği çalışmalarda uygulanmaktadır. Bu formülde % 95 güvenilirlik düzeyi ve % 5 hata formülüne göre (Kalaycı, 2015:69);

$$n = \frac{N \cdot Z^2 \cdot P \cdot Q}{d^2 \cdot (N - 1) + Z^2 \cdot P \cdot Q}$$

n = Örneklem Büyüklüğü

N = Ana Kütle Hacmi (Evren)

Z = Belirli Serbestlik Derecesinde ve saptanan yanılma düzeyinde z tablosunda bulunan teorik değer.

P = Olayın Gerçekleşme Olasılığı

Q = Olayın Gerçekleşmeme Olasılığı

d = Hata payını temsil etmektedir.

Formüle göre örneklem sayısı:

$$n = \frac{297 * (1,96)^2 * (0,5) * (0,5)}{(0,05)^2 * (297 - 1) + (1,96)^2 * (0,5) * (0,5)}$$

$$n = 89.653$$

$$n \cong 90$$

Örneklem sayısını bulmak için hesaplanan formüle göre , 90 örneklemin evreni temsil edebileceği söylenebilir. Araştırmada ise 94 anket katılımcısının anket formu geçerli kabul edilmiştir. Bu katılımcı miktarı istenilen örneklem sayısını karşılamaktadır.

Tablo 3 Araştırmanın Örneklemi

Meslek Unvanı	Sayısı
Stajyer	51
Serbest Muhasebeci	14
Serbest Muhasebeci Mali Müşavir	29
Toplam	94

Araştırmada incelenen muhasebe dersleri 5 üniversiteden seçilen ortak 5 dersi kapsamaktadır. Anket çalışması 15.02.2020-25.02.2020 tarihleri arasında Batman'da yapılmıştır.

3.2.4 Varsayımlar ve Kısıtlar

Araştırmada muhasebe derslerinin ve yeni mezun meslek elemanlarının beceri seviyelerinin anlaşılması için uygulanan anketler, muhasebe meslek elemanları tarafından sağlıklı bir şekilde doldurulduğu varsayılmıştır. Araştırmada Batman

ilinde bulunan mali müşavirlik bürolarının bünyesinde faaliyet gösteren muhasebe meslek elemanları dikkate alınmıştır.

Araştırmada bireylerin, anketleri farklı şekilde dolduracakları düşünülmüş ve bir anket sonucunun o kişi hakkında herhangi bir tanımlamaya varamayacağı kabul edilmektedir. Bununla birlikte anketin uygulanması ve anket dolduran kişiden en sağlıklı bilgilerin alınabilmesi için çaba gösterilmiştir.

Araştırmanın sonuçları daha önce yapılmış çalışmalara göre farklılık arzedebilir. Kazanılan bulgular araştırmaya katılan muhasebe meslek elemanlarının verdiği bilgilerle sınırlıdır.

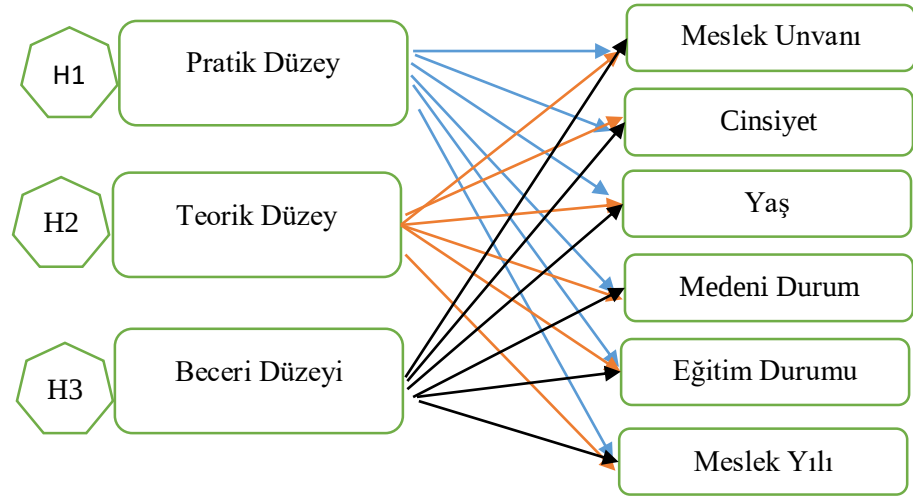
Sözü edilen kısıtlar tartışıldığında İşletme fakültelerinde verilen muhasebe derslerinin etkinliğini inceleyen yakın çalışmalarda farklı bulgulara ulaşılması beklenebilir. Bu bakış açısıyla ilgili yapılacak her eleştiriye saygı duyulacaktır.

Araştırmanın Kısıtları:

- Araştırma Batman ilindeki mali müşavirliklerde bulunan muhasebe meslek elemanları üzerine uygulanmıştır. Bu sebeple araştırma ancak yakın nitelikteki araştırma grupları ile karşılaştırılabilir.
- Araştırmada belirtilen muhasebe dersleri 5 üniversiteden (Atatürk Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi ve Siirt üniversitesi) seçilen derslerle kısıtlıdır.
- Araştırma seçilen muhasebe dersleri (Genel Muhasebe, Maliyet Muhasebesi, Finansal Tablolar Analizi, Denetim Muhasebesi ve Muhasebe Standartları) ile kısıtlıdır.

3.2.5 Araştırmanın Modeli ve Hipotezleri

Araştırmanın temel hedefi, muhasebe derslerinin, muhasebe meslek elemanlarının beklentilerini karşılayıp karşılamadığını ölçmektir. Bundan dolayı, araştırmanın temel problemleri, muhasebe meslek elemanlarının görüşlerini konuya hizmet edecek şekilde aktarabilmesine uygun olarak kurgulanmıştır. Araştırmanın modeli ve hipotezleri bu şekildedir;

Şekil 3 Meslek Elemanlarının Demografik Özelliklerinin Hipotezler Üzerine Etkisi Modeli

H₁₁ = İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin pratik açıdan etkisi meslek unvanı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₁₂ = İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin pratik açıdan etkisi cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₁₃ = İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin pratik açıdan etkisi yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₁₄ = İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin pratik açıdan etkisi medeni durum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₁₅ = İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin pratik açıdan etkisi eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₁₆ = İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin pratik açıdan etkisi meslekte geçirilen yıl değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H2₁ = İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin teorik açıdan etkisi meslek unvanı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H2₂ = İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin teorik açıdan etkisi cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H2₃ = İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin teorik açıdan etkisi yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H2₄ = İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin teorik açıdan etkisi medeni durum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H2₅ = İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin teorik açıdan etkisi eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H2₆ = İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin teorik açıdan etkisi meslekte geçirilen yıl değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H3₁ = Yeni mezun bir muhasebe meslek adayının beceri düzeyi meslek unvanı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H3₂ = Yeni mezun bir muhasebe meslek adayının beceri düzeyi cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H3₃ = Yeni mezun bir muhasebe meslek adayının beceri düzeyi yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H3₄ = Yeni mezun bir muhasebe meslek adayının beceri düzeyi medeni durum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H3₅ = Yeni mezun bir muhasebe meslek adayının beceri düzeyi eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H3₆ = Yeni mezun bir muhasebe meslek adayının beceri düzeyi meslekte geçirilen yıl değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.

3.2.6 Veri Toplama Yöntemi ve Ölçekler

Araştırmada anket yöntemi kullanılmıştır. Anket formu 3 bölümden oluşmaktadır. İlk kısımda İşletme fakültelerinde okutulan 5 muhasebe dersinin (Genel Muhasebe, Maliyet Muhasebesi, Finansal Tablolar Analizi, Denetim Muhasebesi ve Muhasebe Standartları) pratik açıdan yeterli olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. İkinci kısımda ise yine aynı derslerin teorik açıdan yeterli olup olmadıklarına ilişkin ifadeler bulunmaktadır. Anketin son kısmından ise işe yeni başlamış muhasebe meslek elemanlarının beceri düzeylerinin ölçümünü tespit etmek için ifadeler oluşturulmuştur.

Anket katılımcıların fazla zamanının almayacağı bir şekilde kapalı uçlu olarak oluşturulmuş, 3 bölüme ayrılmış ve beşli Likert ölçeği kullanılmıştır. Meslek elemanlarının,

1 "kesinlikle katılmıyorum"

2 "katılmıyorum"

3 "kararsızım"

4 "katılıyorum"

5 "kesinlikle katılıyorum" arasından kendilerine göre en uygun olanı seçmeleri istenmiştir.

Hipotez testleri etkinliği önceden bilinen ölçeklerden yararlanılarak yapılmıştır. Buna istinaden anket formunda katılımcıların demografik bilgilerini elde etmek için meslek unvanı, cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu ve meslek yılı gibi sorular mevcuttur.

Anketin ilk ve ikinci bölümü, yani muhasebe derslerinin teorik ve pratik açıdan etkinliğinin ölçülmesi amacıyla yapılan ölçekler, yazar tarafından oluşturulmuştur. Yeni mezun muhasebe elemanlarının beceri düzeyini ölçmek

amacıyla oluşturulan üçüncü bölüm ise literatürde en çok kabul görmüş olan Alkan'ın (2015) çalışmasından faydalanılarak yapılmıştır.

3.2.7 Veri Analiz Yöntemi

Araştırmada kullanılan yöntem örnekten evrene varacak bir şekilde kurgulanan tümevarım yöntemidir. Araştırmanın şekli ise sebep sonuç ilişkisi içinde açıklayıcı bir yapıdadır. Anket sorularının analizinde SPSS 25.0 kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi %5 ($p=0,05$) kabul edilmiş olup bu seviyenin altı olan $p < 0,05$ anlamlılık düzeyi aranmıştır.

3.3 Verilerin Analizi

Verilerin analizinde T testi, Anova ve normallik analizleri yapılmıştır. Hipotezler sınanmadan önce Cronbach Alfa güvenilirlik analizi yapılmıştır.

3.3.1 Cronbach's Alfa Güvenilirlik Analizi

Araştırmanın evreni Batman İlin'de faaliyet gösteren 297 muhasebe meslek elemanıdır. Bunların içerisinde 110 Meslek elemanına anket uygulanmıştır.

Araştırmada oluşturulan anket 3 bölüm ve 33 sorudan oluşmaktadır. İlk bölümde seçilen derslerin teorik kısmının yeterli olup olmadığı hakkında 5 adet soru sorulmuştur. 2. Bölümde ise aynı derslerin pratik açıdan yeterli olup olmadığına dair 5 soru daha sorulmuştur. Son bölümde ise muhasebe yeni mezun muhasebe elemanlarının becerilerine ilişkin 23 soru sorulmuştur. Anket soruları literatürde daha önce Alkan (2015), İbadov (2019) tarafından yapılmış çalışmalardan referans alınarak oluşturulmuştur.

Üç grup şeklinde tasarlanan anketin güvenilirliğini test etmek için ilk 17 anket SPSS 25 programına uygulanmış ve bu anketlerin yeterince güvenilir sonuçları olduğu saptanmıştır. Sonra geri kalan anketler yapılmış ve güvenilirlikleri aynı şekilde SPSS programına uygulanarak teyit edilmiştir. Muhasebe meslek mensupları üzerine yapılan bu çalışmada toplam 110 anket yapılmış ve bunların 94 tanesi yani 51 Stajyer, 14 serbest muhasebeci, 29 serbest muhasebeci mali müşavirin anketi güvenilir bulunup aşağıda Cronbach's Alfa güvenilirlik analizi verilerine göre oluşturulan tabloda sunulmuştur.

Test sonucunda elde edilen Cronbach's Alfa güvenilirlik analizinin katsayısı 0 ile 1 arasındadır. Testin Güvenilirliği aşağıdaki sınıflandırmaya göre değerlendirilir.

<u>Cronbach's Alfa</u>	<u>Güvenilirlik</u>
➤ $\alpha \geq .9$	Mükemmel
➤ $.9 > \alpha \geq .8$	İyi
➤ $.8 > \alpha \geq .7$	Kabul edilebilir
➤ $.7 > \alpha \geq .6$	Şüpheli
➤ $.6 > \alpha \geq .5$	Kötü
➤ $.5 > \alpha$	Güvenilmez

Cronbach's Alfa	Toplam İfade Sayısı
0,867	39

Batman İlindeki muhasebe meslek elemanlarına yapılan bu anketin Cronbach's Alfa güvenilirlik sonucu; 0,867 olarak bulundu. Bu değere göre anket iyi bir güvenilirlik değerine sahiptir. Sadece bu katsayıya bakmak yeterli değildir. Ankette yer alan bütün ifadelerin ayrıca katsayısına bakmak önemlidir. Aşağıdaki bu tabloya bakıldığında bütün değerler 0,867'ye yakın olduğundan anketin güvenilirliği iyi olarak tespit edildi.

3.3.2 Araştırmanın Demografik Bulguları

Tablo 4 Ankete Katılan Kişilerin Meslek Unvanı

Meslek Ünvanı	Frekans	Yüzde
Stajyer	51	54.3
Serbest Muhasebeci	14	14.9

Serbest Muhasebeci Mali Müşavir	29	30.1
Toplam	94	100

Tablo 4'te ankete katılan Muhasebe Meslek elemanlarının meslek ünvanlarına göre yüzdelik dağılımları gösterilmiştir. Bu verilere göre Stajyer pozisyonunda çalışan meslek elemanlarının sayısı 51 olup tüm katılımcıların %54.3'ünü, Serbest Muhasebeci Pozisyonundaki kişi sayısı 14 olup tüm katılımcıların yüzde 14.9'unu, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Pozisyonundakilerin sayısı ise 29 olup tüm katılımcıların yüzde 30.1'ini oluşturmaktadır. Çoğunlukla mali müşavirlik bürolarına bırakılan anketlerde Stajyer sayısının fazla olması beklenen bir durumdur.

Tablo 5 Ankete Katılan Kişilerin Cinsiyeti

Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Kadın	24	25.5
Erkek	70	74.5
Toplam	94	100

Tablo 5'teki bulgulara göre Ankete katılan muhasebe meslek elemanlarının 24 tanesi kadın katılımcı olarak toplam katılanların yüzde 25.5'ini oluştururken 70 tanesi erkek katılımcı olarak toplam katılımcıların yüzde 74.5'ini oluşturmaktadır.

Tablo 6 Ankete Katılan Kişilerin Yaşı

Yaş	Frekans	Yüzde
18-25	28	29.8
26-35	44	46.8
36-45	17	18.1
45-55	5	5.3
Toplam	94	100

Tablo 6'da gösterildiği üzere ankete katılanların 28 tanesi 18-25 yaş arasında olup tüm katılımcıların yüzde 29.8'ini oluşturmakta, 44 tanesi 26-35 yaş arasında olup tüm katılımcıların yüzde 46.8'ini oluşturmakta, ankete katılanların 17 tanesi 36-45

yaş arasında olup tüm katılımcıların yüzde 18.1'inin oluştururken ankete katılanların 51 45-55 yaş arasında olup tüm katılımcıların yüzde 5.3'ünü oluşturmaktadır.

Tablo 7 Ankete Katılan Kişilerin Medeni Durumu

Medeni Durum	Frekans	Yüzde
Evli	46	48.9
Bekar	48	51.1
Toplam	94	100

Tablo 7'ye göre ankete katılanların 46 tanesi evli olup tüm katılımcıların yüzde 48.9'unu oluşturmaktayken 48 tanesi bekar olup tüm katılımcıların yüzde 51.1'ini oluşturmaktadır.

Tablo 8 Ankete Katılan Kişilerin Mesleki Yılı

Meslekte Geçirilen Süre	Frekans	Yüzde
1-3 Yıl	28	29.8
4-6	25	26.6
7-9	24	25.5
10-15	13	13.8
16-19	3	3.2
20 Üstü	1	1.1
Toplam	94	100

Tablo 8'deki bulgulara göre ankete katılanların 28 tanesi 1-3 yıl arasında muhasebe mesleğini icra edip tüm katılımcıların yüzde 29.8'ini oluşturmaktadır. 25 tanesi mesleği 4-6 yıl arasında icra edip tüm katılımcıların yüzde 26.6'sını oluşturmaktadır. 24 tanesi mesleği 7-9 yıl arasında icra edip tüm katılımcıların yüzde 25.5'ini oluşturmaktadır. 13 tanesi mesleği 10-15 yıl arasında icra edip tüm katılımcıların yüzde 13.8'ini oluşturmaktadır. 3 tanesi mesleği 16-19 yıl arasında icra edip tüm katılımcıların yüzde 3.2'sini oluşturmaktadır. Son olarak 1 tane katılımcı da mesleği 20 yıl üzerinde icra edip tüm katılımcıların yine yüzde 1.1'ini oluşturmaktadır.

3.3.3 Hipotezlerin t-Testi ile sınanması

İki bağımsız değişkenin arasındaki istatistiksel anlamlılık düzeyini belirlemek için başvurulan hipotez testi t testidir (Büyüköztürk, 2018, s.39) . Bu test SPSS programında uygulanırken varyansların eşit olup olmamasıyla ilgili sonuç tablosunun ilk kısmında "*Levene Testi*" sonuçları gösterilmektedir. Varyans Eşitlik Değeri (VED) 0.05' ten büyük olursa varyansların eşitliği kabul edilir ve ilk kısımdaki istatistik değerine bakılır. Bu değer 0.05'ten küçük olması durumunda bu varyansların eşitliğinden söz edilememesi anlamına gelir. Bu durumda ise ikinci satırdaki istatistik durumuna bakılarak hipotezler kabul veya reddedilir. VED'e göre kullanılacak 1. veya 2. satırdaki istatistik *p* değeri 0.05'ten küçük olması durumunda anlamlı bir farklılıktan söz edilebilir (Ayçın vd, 2018, s384).

Bu bilgiler ışığında işletme fakültelerinde verilen muhasebe derslerinin pratik ve teorik açıdan yeterliliği ve yeni mezun bir meslek elemanın mesleki beceri düzeyi, cinsiyet değişkeni açısından farklı olup olmadığını tespit etmek için t testi uygulanmıştır.

Test sonuçlarının aktarıldığı tablo incelendiğinde; oluşturulan 3 hipotez için de VED değerlerinin 0.05'ten büyük olduğu ve t-testi uygulanabilmesi için ön şartın olduğu belirlenmiştir. Ancak *p* değerlerinin tümü 0,05'ten büyük olduğu için gruplar arası anlamlı bir farklılığın olmadığı anlaşılmıştır. Bu verilere göre H₂₂, H₁₂ ve H₃₂ hipotezleri reddedilmiştir.

Tablo 9 Cinsiyet Değişkenine Göre T testi Sonuçları

Hipotezler	Cinsiyet	OD	VED	P
Cinsiyet açısından Teorik Yeterlilik Düzeyi (H ₂₂) Hipotezi	Erkek	1,885	0,102	0,190
	Kadın	1,035		
Cinsiyet açısından Pratik Yeterlilik Düzeyi (H ₁₂) Hipotezi	Erkek	1,899	0,194	0,286
	Kadın	1,896		
Cinsiyet açısından Beceri Düzeyi (H ₃₂) Hipotezi	Erkek	2,092	0,536	1,093
	Kadın	1,900		

Medeni durum değişkenine göre p değeri 0,05'ten büyük olması dolayısıyla t-testi sonuçlarında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Buna göre daha önce oluşturulmuş H2₄, H1₄, H3₄ hipotezleri reddedilmiştir. Buradan çıkaracağımız sonuç şudur; Anket uygulanan muhasebe meslek elemanlarının evli veya bekar olması ile Türkiye'deki işletme fakültelerinde verilen muhasebe derslerinin etkinliğinin arasında herhangi bir bağlantı yoktur.

Tablo 10 Medeni Durum Değişkenine Göre T testi Sonuçları

Hipotezler	Medeni Durum	OD	VED	P
Medeni durum açısından Teorik Yeterlilik Düzeyi (H2 ₄) Hipotezi	Evli	2,052	0,436	0,320
	Bekar	2,295		
Medeni durum açısından Pratik Yeterlilik Düzeyi (H1 ₄) Hipotezi	Evli	1,839	0,265	0,587
	Bekar	1,954		
Medeni durum açısından Beceri Düzeyi (H3 ₄) Hipotezi	Evli	1,940	0,449	0,468
	Bekar	1,646		

3.3.4 Hipotezlerin Anova Analizi İle Sınanması

Anova Analizi, ikiden çok veya iki örneklemenin ortalamaları arasındaki farkın istatistiki açıdan bir anlam ifade edip etmediğini tespit etmek için uygulanır (Büyüköztürk, 2018, s.48). Anova'da ilk bakmamız gereken Varyans Eşitliği Değeridir(VED). Bu değer 0.05'ten büyük olduğu durumda varyans eşitliğinden söz edilebilir. Daha sonra ise Anova *p* (APD) değerinin 0.05'ten küçük olup olmamasına bakılır. Küçük olması durumunda anlamlı bir farklılığın olduğu sonucuna varılır ve farklılığın hangi değişkenden kaynaklandığını anlamak için "*Post Hoc*" testleri

uygulanır. Bu testlerdeki 0.05'ten küçük olan değişkene bağlı p değeri, bize anlamlı farklılığın olduğu değişkeni sunar.

Yukarıdaki bilgilerle oluşturulmuş "İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin pratik açıdan etkisi meslek unvanı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir." Şeklindeki H_{11} hipotezini sınamak için Anova testi yapılmıştır. Testin bulunduğu Tablo 3.4 incelendiğinde, $VED = 0,453 > 0.050$ olması sebebiyle varyas eşitliği koşulunun sağlandığı ve $APD = 0,005 < 0.050$ olmasından dolayı anova p değerinin anlamlı olduğu sonucuna varılır. Bir başka ifadeyle H_{11} hipotezi istatistiki açıdan gruplar arasındaki anlamlı farklılığın sağlanmasından dolayı kabul edilmiştir.

Tablo 11 Meslek Unvanı Durumuna Göre Pratik Açıdan Yeterlilik Anova Analizi Sonuçları(H_{11} Hipotezi)

Meslek Unvanı		TPD	OD
Stajyer	Sm	,023	2,603
	Smmm	,198	
SM	Stajyer	,023	2,420
	Smmm	,153	
Smmm	Stajyer	,198	2,106
	Sm	,153	
VED=0,453 APD= 0,005			

Aşağıdaki bilgilerle oluşturulmuş "İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin teorik açıdan etkisi meslek unvanı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir." Şeklindeki H_{21} hipotezini sınamak için Anova testi yapılmıştır. Testin bulunduğu tablo 3.5. incelendiğinde, $VED = 0,345 > 0.050$ olması sebebiyle varyans eşitliği koşulunun sağlandığı ve $APD = 0,009 < 0.050$ olmasından dolayı anova p değerinin anlamlı olduğu sonucuna varılır. Bir başka ifadeyle H_{21} hipotezi istatistiki açıdan gruplar arasındaki anlamlı farklılığın sağlanmasından dolayı kabul edilmiştir.

Tablo 12 Meslek Unvanı Durumuna Göre Teorik Açıdan Yeterlilik Anova Analizi Sonuçları(H_{21} Hipotezi)

Meslek Unvanı		TPD	OD
---------------	--	-----	----

Stajyer	Sm	,038	2,117
	Smmm	,699	
SM	Stajyer	,038	2,053
	Smmm	,622	
Smmm	Stajyer	,699	2,187
	Sm	,622	
VED=0,345 APD= 0,009			

Aşağıdaki bilgilerle oluşturulmuş " Yeni mezun bir muhasebe meslek adayının beceri düzeyi meslek unvanı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir." Şeklindeki H_{31} hipotezini sınamak için Anova testi yapılmıştır. Testin bulunduğu tablo 3.5. incelendiğinde, $VED = 0,303 > 0.050$ olması sebebiyle varyans eşitliği koşulunun sağlandığı ve $APD = 0,008 < 0.050$ olmasından dolayı anova p değerinin anlamlı olduğu sonucuna varılır. Bir başka ifadeyle H_{31} hipotezi istatistiki açıdan gruplar arasındaki anlamlı farklılığın sağlanmasından dolayı kabul edilmiştir.

Tablo 13 Meslek Unvanı Durumuna Göre Beceri Açısından Yeterlilik Anova Analizi Sonuçları (H_{31} Hipotezi)

Meslek Unvanı		TPD	OD
Stajyer	Sm	,032	2,176
	Smmm	,832	
SM	Stajyer	,032	2,137
	Smmm	,852	
Smmm	Stajyer	,832	2,294
	Sm	,852	
VED=0,303 APD= 0,008			

Aşağıdaki H_{13} hipotezinin " İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin pratik açıdan etkisi yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir." Sınanması için yapılan anova analizi ve oluşturulan tabloda değişkenler arası anlamlı bir farklılık bulunmamasından dolayı bu hipotez reddedilmiştir.

Tablo 14 Yaş Durumuna Göre Pratik Açıdan Yeterlilik Düzeyi (H1₃ Hipotezi)

Yaş		TPD	OD
18-25	26-35	,998	1,7857
	36-45	,718	
	46-55	,953	
	56+		
26-35	18-25	,998	1,9286
	36-45	,576	
	45-55	,923	
	56+		
36-45	18-25	,718	1,8928
	26-35	,576	
	45-55	,998	
	56+		
46-55	18-25	,953	1,9286
	26-35	,923	
	36-45	,990	
	56+		
56+			

Aşağıdaki H₂₃ hipotezinin " İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin teorik açıdan etkisi yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir." Sınanması için yapılan anova analizi ve oluşturulan tabloda değişkenler arası anlamlı bir farklılık bulunmamasından dolayı bu hipotez reddedilmiştir.

Tablo 15 Yaş Durumuna Göre Teorik Açıdan Yeterlilik Düzeyi(H2₃ Hipotezi)

Yaş		TPD	OD
18-25	26-35	,987	2,1786
	36-45	,993	
	46-55	,992	
	56+		
26-35	18-25	,987	2,5000
	36-45	,941	

	45-55	,999	
	56+		
36-45	18-25	,993	2,4643
	26-35	,941	
	45-55	,999	
	56+		
46-55	18-25	,992	2,2143
	26-35	,966	
	36-45	,999	
	56+		
56+			

Aşağıdaki H₃ hipotezinin " Yeni mezun bir muhasebe meslek adayının beceri düzeyi yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir." Sınanması için yapılan anova analizi ve oluşturulan tabloda değişkenler arası anlamlı bir farklılık bulunmamasından dolayı bu hipotez reddedilmiştir.

Tablo 16 Yaş Durumuna Göre Beceri Açısından Yeterlilik Düzeyi(H₃)

Yaş		TPD	OD
18-25	26-35	,980	2,1071
	36-45	,997	
	46-55	,560	
	56+		
26-35	18-25	,980	1,9412
	36-45	,949	
	45-55	,416	
	56+		
36-45	18-25	,560	2,1429
	26-35	,416	
	45-55	,997	
	56+		
46-55	18-25	,560	1,7500
	26-35	,416	
	36-45	,672	

	56+		
56+			

Aşağıdaki bilgilerle oluşturulmuş " İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin pratik açıdan etkisi eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir." Şeklindeki H₁₅ hipotezini sınamak için Anova testi yapılmıştır. Testin bulunduğu tablo 3.5. incelendiğinde, VED = 0,178 > 0.050 olması sebebiyle varyans eşitliği koşulunun sağlandığı ve APD = 0,016 < 0.050 olmasından dolayı anova *p* değerinin anlamlı olduğu sonucuna varılır. Bir başka ifadeyle H₁₅ hipotezi istatistiki açıdan guruplar arasındaki anlamlı farklılığın sağlanmasından dolayı kabul edilmiştir.

Tablo 17 Eğitim Değişkenine Göre Pratik Açıdan Yeterlilik Düzeyi(H₁₅)

Eğitim Düzeyi		TPD	OD
Lise	Önlisans	,019	1,655
	Lisans	,836	
	Yükseklisans	,739	
Önlisans	Lise	,019	1,778
	Lisans	,501	
	Yükseklisans	,387	
Lisans	Lise	,836	1,863
	Önlisans	,501	
	Yükseklisans	,934	
Yükseklisans	Lise	,709	1,928
	Önlisans	,387	
	Lisans	,934	
VED=0,178 APD= 0,016			

Aşağıdaki bilgilerle oluşturulmuş " İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin teorik açıdan etkisi eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir." Şeklindeki H₂₅ hipotezini sınamak için Anova testi yapılmıştır. Testin bulunduğu tablo 3.5. incelendiğinde, VED = 0,203 > 0.050 olması sebebiyle

varyans eşitliği koşulunun sağlandığı ve $APD = 0,027 < 0.050$ olmasından dolayı anova p değerinin anlamlı olduğu sonucuna varılır. Bir başka ifadeyle H_{25} hipotezi istatistiki açıdan guruplar arasındaki anlamlı farklılığın sağlanmasından dolayı kabul edilmiştir.

Tablo 18 Eğitim Değişkenine Göre Teorik Açıdan Yeterlilik Düzeyi(H_{25})

Eğitim Düzeyi		TPD	OD
Lise	Önlisans	,983	1,563
	Lisans	,924	
	Yükseklisans	,970	
Önlisans	Lise	,983	1,459
	Lisans	,026	
	Yükseklisans	1,000	
Lisans	Lise	,924	2,1333
	Önlisans	,026	
	Yükseklisans	,180	
Yükseklisans	Lise	,970	1,943
	Önlisans	1,000	
	Lisans	,180	
VED=0,203 APD= 0,027			

Aşağıdaki H_{35} hipotezinin " Yeni mezun bir muhasebe meslek adayının beceri düzeyi yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir." Sınanması için yapılan anova analizi ve oluşturulan tabloda değişkenler arası anlamlı bir farklılık bulunmamasından dolayı bu hipotez reddedilmiştir.

Tablo 19 Eğitim Değişkenine Göre Beceri Düzeyi(H_{35})

Eğitim Düzeyi		TPD	OD
Lise	Önlisans	,760	2,250
	Lisans	,996	
	Yükseklisans	,975	
Önlisans	Lise	,760	1,653

	Lisans	,552	
	Yükseklisans	,829	
Lisans	Lise	,996	2,223
	Önlisans	,552	
	Yükseklisans	,977	
Yükseklisans	Lise	,975	2,127
	Önlisans	,829	
	Lisans	,977	

3.3.5 Çalışmanın İstatistiksel Bulgular

Muhasebe meslek elemanlarına yönelik yapılan anketler sonucu elde edilen bulgular, aşağıda her anket ifadesine bir tablo gelecek şekilde uygulanmaya çalışılmıştır. Aşağıdaki tablolar, yapılan ankete uygun olarak 3 kısımdan oluşmaktadır. Bunlar; Derslerin pratik açıdan etkinliği, derslerin teorik açıdan etkinliği ve yeni mezun meslek elemanlarının beceri düzeyidir.

3.3.6 İşletme Bölümlerinde Verilen Muhasebe Derslerinin Pratik Açıdan Yeterliliklerinin Ölçülmesine İlişkin Bulgular

Aşağıdaki tabloların tümü SPSS 25 analiz programında yapılan istatistiki testler sonucu oluşturulmuştur.

Tablo 20 İşletme Bölümlerinde Okutulan Genel Muhasebe Derslerinin Pratik Açıdan Yeterliliği

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	39	41.5
Katılmıyorum	35	37.2
Kararsızım	17	18.1
Katılıyorum	3	3.2
Kesinlikle Katılıyorum	0	0
Toplam	94	100

Anketin ilk ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "İşletme bölümlerinde okutulan genel muhasebe derslerini pratik açıdan yeterli buluyorum" şeklinde bir ifade yöneltilmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 41.5'i yani 39 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 37.2'si yani 35 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 18.1'i yani 17 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 3.2'si yani 3 tanesi bu ifadeye "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen kimse bulunmamaktadır.

Anketi dolduran muhasebe meslek elemanlarının düşüncelerine göre işletme bölümlerinde okutulan genel muhasebe dersleri pratik açıdan yeterli değildir. Bunu genel muhasebe derslerinin iş pratiği açısından etkin bir şekilde verilemediğine bağlayabiliriz. Bu ders içeriğinin yeniden gözden geçirilmesi ve iş pratiğine yönelik bir derse dönüştürülmesi hususunda çalışmalar yapılması gerekmektedir. Yeni mezun olan üniversite öğrencilerinin kendilerine güveninin olumlu yönde gelişmesi için de bu önemli bir konudur.

Anketteki bu ifadeye verilen cevaplar, H₁₁ hipotezini doğrulamakta ve okutulan genel muhasebe derslerinin muhasebecilerin nazarında yeterince faydalı olmadığını söylemektedir.

Tablo 21 İşletme Bölümlerinde Okutulan Maliyet Muhasebesi Derslerinin Pratik Açıdan Yeterliliği

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	36	38.3
Katılmıyorum	32	34.0
Kararsızım	22	23.4
Katılıyorum	4	4.3
Kesinlikle Katılıyorum	0	0
Toplam	94	100

Anketin ikinci ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "İşletme bölümlerinde okutulan Maliyet Muhasebesi Derslerini pratik açıdan yeterli buluyorum" şeklinde bir ifade yöneltilmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları

ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 38.3'ü yani 36 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 34'ü yani 32 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 23.4'ü yani 22 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 4.3'ü yani 4 tanesi bu ifadeye "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen kimse bulunmamaktadır.

İşletme bölümlerinde okutulan maliyet muhasebesi derslerinin pratik açıdan yeterince etkili olmadığı sonucuna varılmıştır. Serbest muhasebeci ve mali müşavirlerin beklentilerine cevap verebilmek için bu dersin pratik gereksinimlerinin üniversitelerde uygulamalı olarak gösterilmesi gerekmektedir. Anket sonucuna göre özellikle yeni mezun muhasebe elemanlarının hizmet maliyeti hesaplama konusunda sıkıntıları olduğu anlaşılmaktadır. Bu spesifik alanla ilgili verilecek pratik eğitim çok daha nitelikli muhasebe elemanları yetişmesine olanak sağlayacaktır.

Tablo 22 İşletme Bölümlerinde okutulan Finansal Tablolar Analizi derslerinin Pratik açıdan yeterliliği

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	36	38.3
Katılmıyorum	35	37.2
Kararsızım	19	20.3
Katılıyorum	4	4.3
Kesinlikle Katılıyorum	0	0
Toplam	94	100

Anketin üçüncü ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "İşletme bölümlerinde okutulan Finansal Tablolar Analizi derslerini pratik açıdan yeterli buluyorum" şeklinde bir ifade yöneltilmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 38.3'ü yani 36 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 37.2'si yani 35 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 20.3'ü yani 19 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 4.3'ü yani 4 tanesi bu ifadeye "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen kimse bulunmamaktadır.

Finansal Tablolar Analizi dersi yine Türkiye'de bulunan 5 üniversiteden (Atatürk Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi ve Siirt üniversitesi) seçilen ortak derslerin içinde olan bir derstir. Anket sonucuna göre bu dersin pratik açıdan yeterince etkili verilemediği sonucuna varılmıştır. Bu dersin yönteminin iyileştirilmesi için mutlaka muhasebecilerden veya oluşturulacak yeni ders müfredatından faydalanılmalıdır. Gerekli olduğu takdirde dersin paralelinde ekstrasdan bir uygulama dersi açılması faydalı olacaktır. Finansal Tablolar Analizi dersi sadece muhasebe alanında değil bir çok farklı alanlarda öğrencilere katkı sağlayabilecek bir derstir. Bundan dolayı bu dersin içeriği öğrencilerin kariyeri açısından önem arz etmektedir.

Tablo 23 İşletme bölümlerinde okutulan Denetim Muhasebesi Derslerinin pratik açıdan yeterliliği

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	37	39,4
Katılmıyorum	32	34.0
Kararsızım	19	20.2
Katılıyorum	6	6.4
Kesinlikle Katılıyorum	0	0
Toplam	94	100

Anketin dördüncü ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "İşletme bölümlerinde okutulan Denetim Muhasebesi derslerini pratik açıdan yeterli buluyorum" şeklinde bir ifade yöneltilmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 39.4'ü yani 37 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 34'ü yani 32 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 20.2'si yani 19 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 6.4'ü yani 6 tanesi bu ifadeye "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen kimse bulunmamaktadır.

Denetim muhasebesi dersinin meslek yaşamında uygulanabilirliğinin yeterli derecede etkili olmadığı anket sonucunda ulaşılan bir başka sonuçtur. Bu nedenle bu dersin pratik açıdan uygulanabilir olması için bazı müfredat değişiklikleri yapılması

yararlı olacaktır. Bunun dışında öğrencilerin daha motive olarak derslere katılması için dersin faydalarının ders başında anlatılması ve nerelerde nasıl kullanılacağına açıklanması da önemlidir. Serbest muhasebecilerin ve mali müşavirlerin bu dersin etkinliği konusunda tereddütleri olduğu ankete göre apaçık ortadadır. Bununla ilgili gerekirse seminerler alınması yeni mezun serbest muhasebecilerin kariyer basamaklarını daha rahat bir şekilde çıkmasına yardımcı olacaktır.

Tablo 24 İşletme Bölümlerinde verilen Muhasebe Standartları derslerinin pratik açıdan yeterliliği

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	37	39.4
Katılmıyorum	35	37.7
Kararsızım	18	19.1
Katılıyorum	4	4.3
Kesinlikle Katılıyorum	0	0
Toplam	94	100

Anketin beşinci ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "İşletme bölümlerinde okutulan Muhasebe Standartları derslerini pratik açıdan yeterli buluyorum" şeklinde bir ifade yöneltilmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 39.4'ü yani 37 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 37.7'si yani 35 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 19.1'i yani 18 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 4.3'ü yani 4 tanesi bu ifadeye "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen kimse bulunmamaktadır.

Ankete katılan Mali müşavir ve Stajyerlerin büyük çoğunluğu muhasebe standartları derslerini pratik açıdan yeterli bulmamıştır. Bu da TMS/TFRS setinin öğrencilere yeterince benimsetilmediğini göstermektedir. Bu verilerden yola çıkarak muhasebe dersi veren akademisyenlerin bu dersin yeniden düzenlenmesi konusunda eğitim alması da ayrıca gerekmektedir.

3.3.7 İşletme Bölümlerinde Okutulan Muhasebe Derslerinin Teorik Açıdan Yeterliliklerine Ölçülmesine İlişkin Bulgular

Tablo 25 İşletme Bölümlerinde Okutulan Genel Muhasebe Derslerinin Teorik Açıdan Yeterliliği

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	28	29.8
Katılmıyorum	35	37.2
Kararsızım	21	22.3
Katılıyorum	8	8.5
Kesinlikle Katılıyorum	2	2.1
Toplam	94	100

Anketin altıncı ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "İşletme bölümlerinde okutulan Genel Muhasebe Derslerini teorik açıdan yeterli buluyorum" şeklinde bir ifade yöneltilmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 29.8'i yani 28 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 37.2'si yani 35 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 22.3'ü yani 21 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 8.5'i yani 8 tanesi bu ifadeye "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. Son olarak "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyenlerin sayısı 2 olup oranı ise 2.1'dir.

Tablo 26 İşletme bölümlerinde okutulan Maliyet Muhasebesi Derslerinin Teorik Açıdan Yeterliliği

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	30	31.9
Katılmıyorum	33	35.5
Kararsızım	20	21.3
Katılıyorum	9	9.6
Kesinlikle Katılıyorum	2	2.1
Toplam	94	100

Anketin yedinci ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "İşletme bölümlerinde okutulan Maliyet Muhasebesi Derslerini teorik açıdan yeterli buluyorum" şeklinde bir ifade yöneltilmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 31.9'u yani 30 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 35.5'i yani 33 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 21.3'ü yani 20 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 9.6'sı yani 9 tanesi bu ifadeye "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise 2 kişiyle 2.1'dir.

Tablo 27 İşletme bölümlerinde okutulan Finansal Tablolar Analizi Derslerinin Teorik Açıdan Yeterliliği

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	27	28.7
Katılmıyorum	35	37.2
Kararsızım	18	19.1
Katılıyorum	12	12.8
Kesinlikle Katılıyorum	2	2.1
Toplam	94	100

Anketin sekizinci ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "İşletme bölümlerinde okutulan Finansal Tablolar Analizi Derslerini teorik açıdan yeterli buluyorum" şeklinde bir ifade yöneltilmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 28.7'si yani 27 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 37.2'si yani 35 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 19.1'i yani 18 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 12.8'i yani 12 tanesi bu ifadeye "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyenler ise 2 kişi olup oranı 2.1'dir.

Tablo 28 İşletme bölümlerinde okutulan Denetim Muhasebesi Derslerinin teorik açıdan yeterliliği

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	28	29.8
Katılmıyorum	37	39.4
Kararsızım	14	14.9
Katılıyorum	14	14.9
Kesinlikle Katılıyorum	1	1.1
Toplam	94	100

Anketin dokuzuncu ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "İşletme bölümlerinde okutulan Denetim Muhasebesi Derslerini teorik açıdan yeterli buluyorum" şeklinde bir ifade yöneltilmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 29.8'i yani 28 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 39.4'ü yani 37 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 14.9'u yani 14 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 14.9'u yani 14 tanesi bu ifadeye "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen sadece 1 kişidir.

Tablo 29 İşletme bölümlerinde okutulan Muhasebe Standartları Derslerinin teorik açıdan yeterliliği

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	24	25.5
Katılmıyorum	44	46.8
Kararsızım	13	13.8
Katılıyorum	12	12.2
Kesinlikle Katılıyorum	1	1.1
Toplam	94	100

Anketin onuncu ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "İşletme bölümlerinde okutulan Muhasebe Standartları Derslerini teorik açıdan yeterli

buluyorum" şeklinde bir ifade yöneltmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 25.5'i yani 24 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 46.8'i yani 44 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 13.8'i yani 13 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 12.2'si yani 12 tanesi bu ifadeye "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen sadece 1 kişi bulunmaktadır.

3.3.8. Yeni Mezun Muhasene Meslek Elemanlarının Beceri Düzeylerine İlişkin Bulgular

Tablo 30 Yeni mezun bir meslek adayının fiş fatura vs. gibi evrakları düzenleyebilmesi konusunda bir ifade

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	19	20.2
Katılmıyorum	51	54.3
Kararsızım	20	21.3
Katılıyorum	3	3.2
Kesinlikle Katılıyorum	1	1.1
Toplam	94	100

Anketin onbirinci ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "Yeni mezun bir meslek adayı çalıştığı işyerinin gelir giderlerle ilgili fiş, fatura vs. gibi evraklarını düzenleyebilir ve bunları ilgili defterlere veya bilgisayara kaydedebilir " şeklinde bir ifade yöneltmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 20.2'si yani 19 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 54.3'ü yani 51 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 21.3'ü yani 20 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 3.2'si yani 3 tanesi bu ifadeye "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen sadece 1 kişi bulunmaktadır.

Tablo 31 Yeni mezun bir meslek adayının bordro düzenleyebilmesine ilişkin bir ifade

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	22	23.4
Katılmıyorum	44	46.8
Kararsızım	25	26.6
Katılıyorum	3	3.2
Kesinlikle Katılıyorum	0	0
Toplam	90	100

Anketin onikinci ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "Yeni mezun bir meslek adayı işyerinde çalışanların ve ücretlilerin bordrosunu hazırlayabilir " şeklinde bir ifade yöneltilmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 23.4'ü yani 22 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 46.8'i yani 44 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 26.6'sı yani 25 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 3.2'si yani 3 tanesi bu ifadeye "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen kimse bulunmamaktadır.

Tablo 32 Yeni mezun bir meslek adayının borç ve alacakları takip edebilmesine ilişkin bir ifade.

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	17	18.1
Katılmıyorum	39	41.5
Kararsızım	35	37.2
Katılıyorum	3	3.2
Kesinlikle Katılıyorum	0	0
Toplam	94	100

Anketin onüçüncü ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "Yeni mezun bir meslek adayı çalıştığı iş yerinin borç ve alacaklarını takip edebilir " şeklinde bir ifade yöneltilmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 18.1'i yani 17 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş,

yüzde 41.5'i yani 39 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 37.2'si yani 35 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 3.2'si yani 3 tanesi bu ifadeye "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen kimse bulunmamaktadır.

Tablo 33 Yeni mezun bir meslek adayının iş yerinin vergi beyannamesini hazırlayarak tahakkukunu yaptırabilir şeklindeki ifadeye verilen yanıtlar

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	22	23,4
Katılmıyorum	50	53.2
Kararsızım	19	20.2
Katılıyorum	3	3.2
Kesinlikle Katılıyorum	0	0
Toplam	94	100

Anketin ondördüncü ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "Yeni mezun bir meslek adayı iş yerine ait vergilerin beyannamesini hazırlayarak tahakkukunu yaptırabilir. İş yerinin vergilerinin gününde ödenmesini takip edebilir " şeklinde bir ifade yöneltilmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 23.4'ü yani 22 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 53.2'si yani 50 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 20.2'si yani 19 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 3.2'si yani 3 tanesi bu ifadeye "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen kimse bulunmamaktadır.

Tablo 34 Yeni mezun bir meslek adayı çalıştığı iş yerinin bütçe ve bilançosunun çıkarılmasına yardım edebilir şeklindeki ifade

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	32	34.0
Katılmıyorum	40	42.6

Kararsızım	20	21.3
Katılıyorum	2	2.1
Kesinlikle Katılıyorum	0	0
Toplam	94	100

Anketin onbeşinci ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "Yeni mezun bir meslek adayı çalıştığı iş yerinin bütçe ve bilançosunun çıkarılmasına yardımcı olabilir" şeklinde bir ifade yöneltilmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 34'ü yani 32 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 42.6'sı yani 40 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 21.3'ü yani 20 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 2.1'i yani 2 tanesi bu ifadeye "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen kimse bulunmamaktadır.

Tablo 35 Yeni mezun bir meslek adayının çalıştığı iş yeri ile ilgili bilgi ve belgeleri dosyalamak, kanuni sürelerle uygun olarak saklamak vb. Görev ve işlemleri yerine getirebilmesine ilişkin ifade.

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	25	26.6
Katılmıyorum	39	41.5
Kararsızım	22	23.4
Katılıyorum	7	7.4
Kesinlikle Katılıyorum	1	1.1
Toplam	94	100

Anketin onaltıncı ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "Yeni mezun bir meslek adayı çalıştığı iş yeri ile ilgili bilgi ve belgeleri dosyalamak, kanuni sürelerle uygun olarak saklamak vb. Görev ve işlemleri yerine getirebilir " şeklinde bir ifade yöneltilmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 26.6'sı yani 25 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 41.5'i yani 39 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde

23.4'ü yani 22 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 7.4'ü yani 7 tanesi bu ifadeye "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyenler ise yüzde 1.1 yani 1 kişiden oluşmaktadır.

Tablo 36 Yeni mezun bir meslek adayının alanındaki gelişmeleri takip edip uygulayabilmesi

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	25	26.6
Katılmıyorum	42	44.7
Kararsızım	20	21.3
Katılıyorum	7	7.4
Kesinlikle Katılıyorum	0	0
Toplam	94	100

Anketin onyedinci ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "Yeni mezun bir meslek adayı mesleği alanındaki gelişmeleri takip edip uygulayabilir" şeklinde bir ifade yöneltilmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 26.6'sı yani 25 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 44.7'si yani 42 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 21.3'ü yani 20 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 10'u yani 9 tanesi bu ifadeye "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen kimse bulunmamaktadır.

Tablo 37 Yeni mezun bir meslek adayı temel mali tabloları düzenleyebilir şeklindeki bir ifade.

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	29	30.9
Katılmıyorum	43	45.7
Kararsızım	17	18.1
Katılıyorum	5	5.3
Kesinlikle Katılıyorum	0	0
Toplam	94	100

Anketin onsekizinci ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "Yeni mezun bir meslek adayı temel mali tabloları düzenleyebilme yeteneğine sahiptir" şeklinde bir ifade yöneltilmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 30.9'u yani 29 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 45.7'si yani 43 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 18.1'i yani 17 tanesi bu ifadeye "kararsızım" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 5.3'ü yani 5 tanesi bu ifadeye katılıyorum seçeneğini işaretlemiş "kesinlikle katılıyorum" seçeneğini işaretleyen kimse bulunmamaktadır.

Tablo 38 Yeni mezun bir meslek adayının muhasebe için gerekli defter ve dosyaları tanımasına ilişkin tablo

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	23	24.5
Katılmıyorum	44	46.8
Kararsızım	20	21.3
Katılıyorum	7	7.4
Kesinlikle Katılıyorum	0	0
Toplam	94	100

Anketin ondokuzuncu ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "Yeni mezun bir meslek adayı muhasebe için gerekli defter ve dosyaları yeterince tanımaktadır" şeklinde bir ifade yöneltilmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 24.5'i yani 23 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 46.8'i yani 44 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 21.3'ü yani 20 tanesi bu ifadeye "kararsızım" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 7.4'ü yani 7 tanesi bu ifadeye "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiş ve son olarak "Kesinlikle Katılıyorum" ifadesini işaretleyen kimse bulunmamaktadır.

Tablo 39 Yeni mezun bir meslek adayının maliyet muhasebesi bilgisine yeterince sahip olup olmadığına ilişkin bir tablo.

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	21	22.3
Katılmıyorum	51	54.3
Kararsızım	15	16.0
Katılıyorum	7	7.4
Kesinlikle Katılıyorum	0	0
Toplam	94	100

Anketin yirminci ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "Yeni mezun bir meslek adayı en alt düzeyde maliyet muhasebesi bilgisine sahiptir" şeklinde bir ifade yöneltilmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 22.3'ü yani 21 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 54.3'ü yani 51 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 16'sı yani 15 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiştir. Yüzde 7'si yani 7 tanesi "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen kimse yoktur.

Tablo 40 Yeni mezun bir meslek elemanının ücret bordrosu düzenleme konusunda yeterliliğine ilişkin tablo.

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	30	31.9
Katılmıyorum	41	43.3
Kararsızım	18	19.1
Katılıyorum	5	5.3
Kesinlikle Katılıyorum	0	0
Toplam	94	100

Anketin yirmibirinci ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "Yeni mezun bir meslek elemanının ücret bordrosu düzenleme bilgisi tatmin edicidir" şeklinde bir ifade yöneltilmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 31.9'u yani 30 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 43.3'ü yani 41 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini

işaretlemiş, yüzde 19.1'i yani 18 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiştir. Yüzde 5.3'ü yani 5 tanesi "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen kimse yoktur.

Tablo 41 Yeni mezun bir meslek elemanının mali tablolar analizi yapmasına ilişkin tablo.

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	33	35.1
Katılmıyorum	37	39.4
Kararsızım	18	19.1
Katılıyorum	6	6.4
Kesinlikle Katılıyorum	0	0
Toplam	94	100

Anketin yirmiikinci ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "Yeni mezun bir meslek elemanının mali tablolar analizi bilgisi tatmin edicidir" şeklinde bir ifade yöneltilmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 35.1'i yani 33 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 39.4'ü yani 37 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 19.1'i yani 18 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiştir. Yüzde 6.4'ü yani 6 tanesi "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen kimse yoktur.

Tablo 42 Muhasebe meslek elemanlarının Türkiye muhasebe sistemini ve Türkiye finansal raporlama sistemine bildiklerine ilişkin bir tablo.

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	29	30.9
Katılmıyorum	38	40.4
Kararsızım	20	21.3
Katılıyorum	7	7.4
Kesinlikle Katılıyorum	0	0
Toplam	94	100

Anketin yirmiüçüncü ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "Muhasebe meslek elemanları Türkiye Muhasebe Sistemi ve Türkiye Finansal Raporlama Sistemini bilmektedir" şeklinde bir ifade yöneltmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 30.9'uyani 29 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 40.4'ü yani 38 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 21.3'ü yani 20 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiştir. Yüzde 7.4'ü yani 7 tanesi "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen kimse yoktur.

Tablo 43 Yeni mezun bir meslek adayının tekdüzen muhasebe sistemine göre dönem sonu işlemleri yapabilmesine ilişkin bir tablo.

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	28	29.8
Katılmıyorum	45	47.9
Kararsızım	17	18.1
Katılıyorum	4	4.3
Kesinlikle Katılıyorum	0	0
Toplam	94	100

Anketin yirmidördüncü ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "Yeni mezun bir muhasebe elemanı tekdüzen muhasebe sistemine göre dönem sonu işlemleri yapabilmektedir." şeklinde bir ifade yöneltmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 29.8'i yani 28 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 47.9'u yani 45 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 18.1'i yani 17 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiştir. Yüzde 4.3'ü yani 4 tanesi "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen kimse yoktur.

Tablo 44 Üniversite mezunu elemanların muhasebe programlarını kullanabilme yeterliliğine ilişkin bir tablo.

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	25	26.6
Katılmıyorum	53	56.4
Kararsızım	12	12.8
Katılıyorum	4	4.3
Kesinlikle Katılıyorum	0	0
Toplam	94	100

Anketin yirmibeşinci ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "Üniversite mezunu elemanların muhasebe programlarını kullanabilme düzeyleri yeterlidir" şeklinde bir ifade yöneltilmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 26.6'sı yani 25 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 56.4'ü yani 53 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 12.8'i yani 12 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiştir. Yüzde 4.3'ü yani 4 tanesi "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen kimse yoktur.

Tablo 45 Yeni mezun muhasebe elemanlarının genel olarak mesleki becerilerinin yeterliliğine ilişkin bir tablo.

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	29	30.9
Katılmıyorum	46	48.9
Kararsızım	16	17.0
Katılıyorum	3	3.2
Kesinlikle Katılıyorum	0	0
Toplam	94	100

Anketin yirmialtıncı ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "Yeni mezun muhasebe elemanlarının genel olarak mesleki becerileri tatmin edici düzeydedir" şeklinde bir ifade yöneltilmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 30.9'u yani 29 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum"

seçeneğini işaretlemiş, yüzde 48.9'u yani 46 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 17'si yani 16 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiştir. Yüzde 3.2'si yani 3 tanesi "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen kimse yoktur.

Tablo 46 Yeni mezun bir muhasebe meslek adayının yazılı ve sözlü olarak iletişim yeteneğinin tatmin edici olup olmamasına ilişkin bir tablo.

zellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	28	29.8
Katılmıyorum	40	42.6
Kararsızım	21	22.3
Katılıyorum	4	4.3
Kesinlikle Katılıyorum	1	1.1
Toplam	94	100

Anketin yirmiyedinci ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "Yeni mezun bir meslek adayı yazılı ve sözlü olarak iletişim yetenekleri tatmin edici düzeydedir " şeklinde bir ifade yneltiimiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 29.8'i yani 28 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 42.6'sı yani 40 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 22.3' yani 21 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 4.3' yani 4 tanesi bu ifadeye "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyenler ise yüzde 1.1 yani 1 kişiden oluşmaktadır.

Tablo 47 Yeni mezun bir meslek elemanın bilgisayarlı muhasebe konusunda yeterince bilgiye sahip olmasına ilişkin bir tablo.

zellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	33	35.1
Katılmıyorum	39	41.5
Kararsızım	18	19.1
Katılıyorum	3	3.2
Kesinlikle Katılıyorum	1	1.1

Toplam	94	100
---------------	-----------	------------

Anketin yirmisekizinci ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "Yeni mezun bir meslek adayı bilgisayarlı muhasebe konusunda yeterince bilgilidir " şeklinde bir ifade yöneltilmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 35.1'i yani 33 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 41.5'i yani 39 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 19.1'i yani 18 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 3.3'ü yani 3 tanesi bu ifadeye "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyenler ise yüzde 1.1 yani 1 kişiden oluşmaktadır.

Tablo 48 Yeni mezun bir meslek adayının kritik düşünme ve problem çözme yeteneklerine dair bir tablo.

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	20	21.3
Katılmıyorum	43	45.7
Kararsızım	26	27.7
Katılıyorum	5	5.3
Kesinlikle Katılıyorum	0	0
Toplam	94	100

Anketin yirmidokuzuncu ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "Yeni mezun bir muhasebe elemanı kritik düşünme ve problem çözme yeteneğine sahiptir " şeklinde bir ifade yöneltilmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 21.3'ü yani 20 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 45.7'si yani 43 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 27.7'si yani 26 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 5.3'ü yani 5 tanesi bu ifadeye "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen kimse bulunmamaktadır.

Tablo 49 Muhasebe elemanlarının üniversitede aldıkları eğitimin yeterli olup olmamasına ilişkin bir tablo.

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	32	34.0
Katılmıyorum	41	43.6
Kararsızım	18	19.1
Katılıyorum	3	3.2
Kesinlikle Katılıyorum	0	0
Toplam	94	100

Anketin otuzuncu ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "Muhasebe elemanlarının üniversite eğitimi sırasında aldıkları eğitim yeterlidir " şeklinde bir ifade yöneltilmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 34'ü yani 32 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 43.6'sı yani 41 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 19.1'i yani 18 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 3.2'si yani 3 tanesi bu ifadeye "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen kimse bulunmamaktadır.

Tablo 50 Yeni mezun bir muhasebe elemanının teknik bilgiye sahip olmasına ilişkin bir tablo

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	25	26.6
Katılmıyorum	44	46.8
Kararsızım	21	22.3
Katılıyorum	4	4.3
Kesinlikle Katılıyorum	0	0
Toplam	94	100

Anketin otuzikinci ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "Yeni mezun bir muhasebe elemanı teknik bilgiye sahiptir " şeklinde bir ifade yöneltilmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 26.6'sı yani 25 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 46.7'si yani 44 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 22.3'ü yani 21 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 4.3'ü yani 4 tanesi bu ifadeye

"Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen kimse bulunmamaktadır.

Tablo 51 Yeni mezun bir muhasebe elemanının üniversitede almış olduğu eğitimin yeterliliğine ilişkin bir tablo

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	40	42.6
Katılmıyorum	39	41.5
Kararsızım	12	12.8
Katılıyorum	3	3.2
Kesinlikle Katılıyorum	0	0
Toplam	94	100

Anketin otuzikinci ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "Yeni mezun bir muhasebe elemanının üniversiteden almış olduğu muhasebe eğitimi yeterlidir " şeklinde bir ifade yöneltilmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 42.6'sı yani 40 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 41.5'i yani 39 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 12.8'i yani 12 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 3.2'si yani 3 tanesi bu ifadeye "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen kimse bulunmamaktadır.

Tablo 52 Yeni mezun bir muhasebe personelinin hizmet maliyeti bilgisi yeterlidir.

Özellikler	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	41	43.6
Katılmıyorum	34	36.2
Kararsızım	15	16.0
Katılıyorum	4	4.3
Kesinlikle Katılıyorum	0	0
Toplam	94	100

Anketin otuzüçüncü ve son ifadesini yansıtan bu tabloda katılımcılara "Yeni mezun bir muhasebe personelinin hizmet maliyeti bilgisi yeterlidir " şeklinde bir ifade yöneltilmiştir. Ve bu ifadeye ne kadar katıldıkları ölçülmüştür. Katılımcıların yüzde 43.6'sı yani 41 tanesi bu ifadeye "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 36.2'si yani 34 tanesi bu ifadeye "Katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 16'sı yani 15 tanesi bu ifadeye "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiş, yüzde 4.3'ü yani 4 tanesi bu ifadeye "Katılıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. "Kesinlikle Katılıyorum" seçeneğini işaretleyen kimse bulunmamaktadır.

Tablo 53 Hipotezlerin Kabul ve Red Tablosu

NO	HİPOTEZ	SONUÇ
H1 ₁	İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin pratik açıdan etkisi meslek unvanı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.	KABUL
H1 ₂	İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin pratik açıdan etkisi cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.	RED
H1 ₃	İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin pratik açıdan etkisi yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.	RED
H1 ₄	İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin pratik açıdan etkisi medeni durum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.	RED
H1 ₅	İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin pratik açıdan etkisi eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.	KABUL
H1 ₆	İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin pratik açıdan etkisi meslekte geçirilen yıl değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.	RED
H2 ₁	İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin teorik açıdan etkisi meslek unvanı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.	KABUL
H2 ₂	İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin teorik açıdan etkisi cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.	RED
H2 ₃	İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin teorik açıdan etkisi yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.	RED
H2 ₄	İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin teorik açıdan etkisi medeni durum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.	RED

H2₅	İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin teorik açıdan etkisi eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.	KABUL
H2₆	İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin teorik açıdan etkisi meslekte geçirilen yıl değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.	RED
H3₁	Yeni mezun bir muhasebe meslek adayının beceri düzeyi meslek unvanı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.	KABUL
H3₂	Yeni mezun bir muhasebe meslek adayının beceri düzeyi cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.	RED
H3₃	Yeni mezun bir muhasebe meslek adayının beceri düzeyi yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.	RED
H3₄	Yeni mezun bir muhasebe meslek adayının beceri düzeyi medeni durum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.	RED
H3₅	Yeni mezun bir muhasebe meslek adayının beceri düzeyi eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.	RED
H3₆	Yeni mezun bir muhasebe meslek adayının beceri düzeyi meslekte geçirilen yıl değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir.	RED

SONUÇ ve TAVSİYELER

Global piyasalara göz attığımızda son otuz yılda işletmelerin hızla küreselleşmesiyle birlikte alışılmış üretim süreç ve tekniklerinde büyük oranda farklılıklar gözlemlenmektedir. Bu değişim ve farklılıklara yetişemeyen ya da kapalı kalan işletmeler rekabet dışına itilmektedir. Farklılık ve değişimlere ayak uydurabilenler ise piyasada tutunmayı başarmaktadır. Piyasadaki en etkili başarı yolu maliyetleri, kaliteyi düşürmeden, minimize etmektir. Diğer şekilde ifade edecek olursak "maliyet önderliğini" gerçekleştirebilmektedirler. Ürünlerini sektördeki diğer firmalara göre en uygun maliyetle üreten, bunu gerçekleştirirken ürün kalitesini düşürmeyen ve ileriki dönemlerdeki mali planlarını doğru uygulayabilen şirketlerin sektörde varlığını en iyi şekilde sürdürmesi kaçınılmazdır. Sonuç olarak; bunları gerçekleştire bilmek için iyi eğitilmiş ve işlerini tam zamanında yapabilen muhasebe personelinin olması şarttır.

Hipotezlere bakacak olursak anketin ilk kısmından seçilen muhasebe derslerinin pratik açıdan etkili olması durumu demografik değişkenlere göre bazı farklılıklar göstermektedir. H₁₁, H₁₅ hipotezleri anlamlı farklılığın olduğu hipotezlerdir. Bir başka ifadeyle muhasebe derslerinin pratik açıdan etkili olması meslek unvanı, eğitim durumu ve meslekte geçirilen yıl değişkenlerinde anlamlı farklılık göstermektedir. Muhasebe derslerinin teorik açıdan yeterliliğini yine meslek mensuplarının demografik özelliklerine bakarak incelediğimizde H₂₁ ve H₂₅ hipotezleri anlamlı farklılık göstermektedir. Özetleyecek olursak meslek unvanı ve eğitim durumu değişkenlerinin muhasebe meslek elemanlarının muhasebe derslerini teorik açıdan değerlendirmesi noktasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Son olarak mesleğe yeni başlayan muhasebe meslek elemanlarının beceri düzeyi ve muhasebe meslek elemanlarının demografik özellikleri arasında H₃₁ hipotezi noktasında anlamlı bir farklılığa ulaşılmıştır. Bu hipotezlerin dışında kalan H₁₂, H₁₃, H₁₄, H₁₆, H₂₂, H₂₃, H₂₄, H₂₆, H₃₂, H₃₃, H₃₄, H₃₅, H₃₆ hipotezleri reddedilmiştir.

Bu verilerin sonucunu özetleyecek olursak; İşletme bölümlerinden seçilen derslerin hem pratik hem de teorik açıdan yeterince etkili olmadığına, bu fakültelerden mezun olan meslek mensuplarının tek düzen muhasebe sistemi, temel mali tablolar analizi, maliyet muhasebesi ve yönetim muhasebesi bilgilerinin yeterli olmadığı sonucuna varılmıştır.

Bu fakültelerden mezun olan meslek elemanlarının yazılı ve sözlü olarak iletişim yetenekleri de SM-SMMM'lerin ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde değildir. Üniversitelerde bu yeteneklerin geliştirilmesine yönelik derslerin verilmesi gerekmektedir.

İşletme fakültelerinden mezun olan bu meslek elemanlarının Türkiye Muhasebe Sistemi (TMS) ve Türkiye Finansal Raporlama Sistemi (TFRS) hakkında yeterince bilgi sahibi olmadığı sonucuna varılmıştır. Bu sistemlerin öğretilmesi için muhasebe derslerine ek olarak buna yönelik yeni dersler verilmesi gerekmektedir.

Yeni mezun bir meslek adayı çalıştığı iş yerinin gelir giderlerle ilgili fiş, fatura vs. gibi evrakları düzenleyemediği bu konular hakkında yeterince bilgi sahibi olmadığı sonucuna varılmış aynı zamanda bunları ilgili defterlere veya bilgisayara kaydedemediği yapılan anket sonucunda tespit edilmiştir. Bu eksikliklerin giderilmesi için muhasebeci olmak isteyen İşletme fakültelerindeki öğrencilerin mezun olmadan bu materyalleri kullanabilmesi için bir muhasebeciye yönlendirilip gözlemlenmesi gerekmektedir.

Yine anketin 12. Ifadesindeki "Yeni mezun bir meslek adayı işyerinde çalışanların ve ücretlilerin bordrosunu düzenleyebilir" cümlesine meslek elemanları büyük çoğunlukla olumsuz yanıt vermişlerdir. Bu meslek gerekliliğinin öğrenci tarafından anlaşılması için pratik olarak bir muhasebe ofisinde çalışması daha iyi olacaktır. Anketin son ifadesine kadar olan bütün cümleler mesleğe yeni başlamış bir muhasebe elemanında bulunması gereken becerileri temsil etmektedir. Ankete katılanların %80'i yeni meslek elemanlarının bilgi ve becerilerinin son derece yetersiz olduğunu düşünmektedir. Bu sebeple meslek elemanlarının mezun olmadan önce mesleğin gerekliliklerine yönelik olarak eğitilmesi önem arz etmektedir. Böylelikle işletme bölümlerinden mezun olan bireyler daha kolay iş bulabilecektir.

Anlamalı bulunan hipotezlerin anlamlılıklarının hangi değişkenlerden kaynaklandığına bakacak olursak; "İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin pratik açıdan etkisi meslek unvanı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir." Şeklindeki H₁₁ hipotezinin anlamlılık kaynağı Sm (Serbest Muhasebeci) değişkeninden kaynaklandığı görülmektedir. Bu bulgu serbest muhasebecilerin işletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin pratik açıdan etkisi konusunda düşüncelerinin olumsuz olduğunu ve bu derslerin yeterince etkili

olmadığını işaret etmektedir. Bir diğer anlamlı hipotez ise " İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin pratik açıdan etkisi eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir." Şeklindeki H1₅ hipotezidir. Bu hipotezin anlamlılık noktası "önlisans" değişkeninden kaynaklanmaktadır. Yani araştırmaya göre önlisans mezunu muhasebe meslek elemanlarının muhasebe derslerini pratik açıdan yetersiz gördüğü söylenebilir. "İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin teorik açıdan etkisi meslek unvanı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir." Şeklindeki H2₁ Hipotezi ise Sm (Serbest Muhasebeci) değişkeni noktasında anlamlılık göstermiştir. Serbest Muhasebecilerin pratik açıdan olduğu gibi teorik açıdan da muhasebe derslerini yeterli görmedikleri bu hipotezle doğrulanabilir. " İşletme fakültelerinde okutulan muhasebe derslerinin teorik açıdan etkisi eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir" Şeklindeki H2₅ hipotezine baktığımızda ise lisans değişkeni noktasında bir anlamlılık olduğu anlaşılmaktadır yani lisans mezunu muhasebe meslek elemanlarının muhasebe derslerini teorik açıdan yeterli bulmadıkları söylenebilir. Anlamlı farklılık gözlenen son hipotez ise "Yeni mezun bir muhasebe meslek adayının beceri düzeyi meslek unvanı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir." Şeklindeki H3₁ hipotezidir. Hipotezin anlamlılık göstermesini sağlayan değişken ise Sm (Serbest muhasebeci) değişkenidir. Sözü edilen bulgu Serbest muhasebecilerin yeni mezun meslek mensuplarının beceri düzeyini yeterli seviyede görmediklerini yansıtmaktadır.

KAYNAKÇA

- Akbulut, H., Pekkaya, M., & Aksakaloğlu, H. (2014). Meslek Mensuplarının Bakış Açısıyla Ticaret Meslek Liselerindeki Muhasebe Eğitimi: Bursa İli Üzerine Bir Uygulama. *Journal of Accounting & Finance*, (62).
- Akbulut, Y. (1999). " Meslek Ahlakı Kriterleri ve Muhasebe Mesleği Üzerine Bir Araştırma" *Muhasebe Bilim Dergisi*, Sayı 1, Mart 1999.
- Alkan, C., Doğar H., S. İ. Sezgin, (1991). *Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları*. Ankara: Gazi Kitabevi
- Arıkboğa, D. (1990). İnşaat Projelerinde Maliyet Kontrolü ve Muhasebe Eğitiminden Beklentiler. *Türkiye XI. Muhasebe Eğitimi Sempozyumu*, 205-208.
- Ayboğa, H. (2002). GLOBALLEŞME SÜRECİNDE MUHASEBE ALANINDAKİ GELİŞMELERE ÜLKEMİZİN UYUMU. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(8).
- Aydın, S. (2007). Muhasebe Eğitiminin İşletme Beklentilerini Karşılama Derecesinin Ölçülmesi ve Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarına Uygunluğunun Değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara*.
- Altın, M. (2009). *Muhasebe Eğitiminin İşletme Beklentilerini karşılama Düzeyinin Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi* (Doctoral dissertation, Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Niğde).
- Alkan, G. (2015). İşletmelerin ön lisans muhasebe eğitiminden beklentileri: İzmir'de bir araştırma. *World of Accounting Science*, 17(1).
- Başar, A.B. (2007). "Muhasebe Mesleğinde Başarı İçin İstenilen Bilgi ve Beceriler İle Muhasebe Mesleğinin Değişen Yüzü," *Dumlu Pınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (Sayı: 13):Aralık, 59-68.

Başer, H. (2010). Meslek Yüksekokullarında Muhasebe Eğitimi Ve İş Dünyasının Beklentilerine Göre Yapılandırılması. *Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi SBE Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*.

Büyüköztürk, Ş. (2018). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. *Pegem Atıf İndeksi*, 001-214.

Büyükmirza, K. (2013). *Maliyet ve Yönetim Muhasebesi*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Cengiz, E., & Yayla, H. E. (2005). Muhasebe Mesleğinin Tercih Edilmesinde Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Çalışması: Karadeniz Teknik Üniversitesi Örneği.

Chonko, L. B., Tanner, J. F., & Davis, R. (2002). What are they thinking? Students' expectations and self-assessments. *Journal of Education for Business*, 77(5), 271-281.

Chen, W. L. L. (2004). The Limitation of Human Beings and the Behavioral Distortion of Accounting Information [J]. *Accounting Research*, 2.

Çürük, T., & Doğan, Z. (2002). Muhasebe ders ve içeriklerinin verilme düzeyi konusunda işletmelerin üniversitelerden taleplerinin tespitine yönelik bir araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(1).

Çürük, T., & Doğan, Z. (2001). Muhasebe eğitiminin işletmelerin taleplerini karşılama düzeyi: Türkiye örneği. *ODTÜ gelişme Dergisi*, 28(3-4), 281-310.

Çabuk, A. (1990). Dış Ticaret İşletmelerinin Muhasebe Eğitiminden Beklentileri. *Türkiye XI. Muhasebe Sempozyumu*, 239-244.

Debis (2019). 30 Aralık 2019 tarihinde <http://debis.deu.edu.tr/> adresinden erişildi.

Demir, B. (2005). Üniversitede kazanılan iletişim becerilerinin muhasebe mesleğindeki önemi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (27), 117-124.

Demir, M., & Çam, M. (2006). Muhasebe bölümü öğrencilerinin muhasebe öğreniminde başarılarını olumsuz etkileyen faktörlere ilişkin bir araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (32), 1-11.

De Lange, P., & Watty, K. (2011). Accounting education at a crossroad in 2010 and challenges facing accounting education in Australia. *Accounting Education*, 20(6), 625-630.

Durak, G. (2009). *Üniversitelerde verilen muhasebe eğitiminin Kırklareli yöresi'nde faaliyet gösteren küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin beklentilerini karşılama düzeyinin incelenmesi* (Master's thesis, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Elitaş, C., Çonkar, K., & Erkan, M. (2006). Teknolojik Gelişmelerin Üretim Maliyeti Unsurlarına ve Muhasebe Eğitime Etkisi.

Ertuğrul, A. (2016). İŞLETMELERİN, ÖNLİSANS MUHASEBE BÖLÜMÜ MEZUNLARINDAN BEKLENTİLERİ VE ANKARA ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİNDE BİR ARAŞTIRMA. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 14(2), 133-147.

Figen, Z., & KARAPINAR, A. (2002). Muhasebe Eğitiminde Değişim İhtiyacı. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(3).

Fırat, F. Z., & Üçoğlu, D. (2009). Muhasebe Eğitiminde Etiğin İş dünyasına, Öğretim Elemanlarına ve Öğrencilere Yansımaları, XXVIII. *Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu Bildiri Kitabı (Ed.) Taner, T. ve Öncü, S., (20-24 Mayıs 2009, Alaçatı-Çeşme)*, 51-63.

Fay, J. R., & Hardin, J. R. (2000). The qualities of a good accounting professor: Student perceptions. *BUSINESS AND BEHAVIORAL SCIENCES TRACK SECTION OF ACCOUNTING*, 7(1), 431.

Güneş, R., Durmuş, A. F., & Solak, B. (2012). Küreselleşmenin muhasebe uygulamalarına etkisi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 3(2), 57-66.

Gürsoy, C. T. (2009). *Yönetim ve Maliyet Muhasebesi*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Hatunoğlu, Z., & Kılılı, M. (2014). Hastane İşletmelerinin İstihdam Ettikleri Muhasebe Elemanlarında Aradıkları Nitelikler ve Muhasebe Eğitiminden

Beklentileri: Kahramanmaraş, Gaziantep ve Osmaniye İllerinde Bir Alan Çalışması. *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, 7(1), 228-241.

Haftacı, V. (2007). *Maliyet Muhasebesi* (6. Bs.). İstanbul: Avcı Ofset.

İbadov, E. (2018). *Üniversitelerdeki Muhasebe Eğitiminin İşletme Beklentilerini Karşılama Düzeyi Üzerine Bir Araştırma*. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum. Syf: 59.

İbiş, C., & Çelikdemir, N. Ç. (2011). Bankacılık Sektörünün Muhasebe Eğitiminden Beklentileri. *XXX. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu*, 1-27.

Izgar H., Arslan C. (2005). "Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışlarının Gelişiminin İncelenmesi" www.sosyabil.selcuk.edu.tr (Erişim Tarihi: 10.01.2020)

Kaya, A. A. (1999). Türkiye’de genç işsizliği ve istihdam sorununa çözüm olarak meslekî eğitim. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (15), 45-56.

Kalmış, H., & Yılmaz, B. B. (2004). Lisans seviyesindeki muhasebe eğitiminin mevcut durumu ve geliştirilmesi için yapılması gereken geliştirmeler. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü, XXIII Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu*, ss, 37-51.

Karasioğlu, F. (2001). *İnternet tabanlı finansal raporlama: yatırımcıların bilgilenmesi açısından*. Nobel Yayın Dağıtım.

Kalenderoğlu, M. (2006). *Genel Muhasebe ve Mali Tablolar Analizi* (5. Bs.). Ankara: Agon Bilgi Akademisi

Kaval, H. (1990). Bankaların Muhasebe Eğitiminden Beklentileri. *Türkiye XI. Muhasebe Sempozyumu*, 91-124.

Kaya, U., & Daştan, A. (2005). TOPLAM KALİTE YÖNETİMİNİN MUHASEBE MESLEĞİNDE UYGULANABİLİRLİĞİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 19(1), 385-400.

- Kutlu, H. A. (2009). *Tekdüzen Genel Muhasebe (1. Bs.)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Korukoğlu, A. (1998). İşletmelerde muhasebe eğitimi ve üniversitelerle işbirliği. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(2), 13-24.
- Koçyiğit, S. Ç., Şenel, G., & Bostancı, H. (2016). Sağlık sektörünün muhasebe eğitiminden beklentileri ve Ankara kamu hastaneleri uygulaması. *Öneri Dergisi*, 12(45), 537-553.
- Köse Y., Saban M. (2009). "Global Muhasebe Eğitiminde Uluslararası Düzenlemeler ve Gelişmeler"www.mu.edu.tr (Erişim Tarihi: 10.01.2020).
- Krause, M. J. (2005). Bridging the Gap between Professors and Practitioners:'Quasi-'Case Studies. *The CPA Journal*, 75(11), 68.
- Legacy (2019). 30 Aralık 2019 tarihinde <https://legacy.iku.edu.tr/> adresinden erişildi.
- Özyürek, H. (2012). "Muhasebe Meslek Mensuplarının Taşınması Gereken Nitelikler" *Kırklareli, Üniversitesi Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi Cilt . 4, No. 1* 139-148.
- POROY ARSOY, A., Bora, T., & Selimoğlu, S. (2014). Muhasebe eğitimindeki bilgi, beceri ve eğitim tekniklerinin gerekliliklerine ilişkin beklentiler: Türkiye'deki akademisyenlere ve meslek mensuplarına yönelik bir araştırma. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 10(23), 121-136.
- Sürmen, Y., & Daştan, A. (2007). Muhasebe Bürolarında „Bilgisayarlı Muhasebe Paket Programı“ Kullanımına Yönelik Karadeniz Bölgesi Analizi. *Muhasebe ve Denetim Bakış*, (22), 1-26.
- Sevilengül, O. (2011). *Genel Muhasebe*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Selimoğlu, S. K., Aslan, Ü., & Güvemli, B. (2009). 12. Dünya Muhasebe Tarihi Kongresinde Sunulan Türk Akademisyenler ve Uygulamacıların Bildirileri: Bir Literatür İncelemesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (42), 217-228.

Selçuk. (2019). 29 Aralık 2019 tarihinde <https://www.selcuk.edu.tr/> adresinden erişildi.

Süer, M. (2007). Ticaret Meslek Liselerinde Muhasebe Eğitimi. *Muhasebe Eğitiminden Beklentiler ve Karşılaşılan Sorunlar, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.*

Sosyalbilimler. (2019). 29 Aralık 2019 tarihinde <https://sosyalbilimler.sdu.edu.tr/> adresinden erişildi.

Şengel, S. (2011). Türkiye’de muhasebe meslek elemanı talebi üzerine bir araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (50), 167-180.

Tanış, V. N. (2012). *Genel Muhasebe İlkeler ve uygulamalar*(7. Bs.). Adana: Karahan Kitabevi.

Tekin, M. (2012). *İşletme Bilimi* (3. Bs.). Konya: Günay Ofset.

Terzi, A. (2015). Muhasebe Meslek Mensuplarının Meslekleri İle İlgili Beklentilerine. *Sorunlarına ve Algılarına Yönelik Bir Araştırma: Rize Örneği, Ardahan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (2), 193-212.

Ticaret. (2014). 29 Aralık 2019 tarihinde <https://www.ticaret.edu.tr/> adresinden erişildi.

Uysal, T., Şenlik, M. (2014). *Genel Muhasebe*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Uçar, M., Kök, D., & Yılmaz, M. (1997). İş Dünyasının Üniversitelerden Beklediği Muhasebe Eğitimi. *Türkiye XVI. Muhasebe Sempozyumu*, 192-200.

Ünal, O., & Doğanay, M. (2009). Lisans düzeyindeki muhasebe eğitiminin etkinliği: sayıştay özelinde ampirik bir çalışma. *Sayıştay Dergisi*, 74(75), 119-120.

Zaif, F. (2004). Muhasebe eğitiminde yeni yaklaşımlar. *Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Antalya*, 53-62..

Williams, D. Z. (1993). Reforming accounting education. *Journal of Accountancy*, 176(2), 76.

EKLER

EK-1

BATMAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ İŞLETME ANABİLİM DALI

İŞLETME FAKÜLTELERİNDE VERİLEN MUHASEBE DERSLERİNİN MUHASEBECİLİK MESLEĞİNE ETKİSİNİN ÖLÇÜMÜ

ANKET

Elinizdeki anket Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Abdullah ARI tarafından hazırlanan "**İşletme Fakültelerinde Verilen Muhasebe Derslerinin Muhasebecilik Mesleğine Etkisinin Ölçümü**" başlıklı tez için düzenlenmiştir. Elde edilecek verilerin sadece akademik amaçla kullanılacağını belirtir, yardımınız için teşekkür ederiz.

Demografik Özellikler

1. Meslek Unvanınız

STAJYER () SM () SMMM ()

2. Cinsiyet

Kadın () Erkek ()

3. Yaşınız

18-25 () 26-35 () 36-45 () 46-55 () 56+()

4. Medeni Durumunuz

Evli () Bekar ()

5. Eğitim Durumunuz

Ortaöğretim () Lise () Önlisans () Lisans () Y.Lisans () Doktora ()

6. Kaç yıldır meslek mensubusunuz?

1-3 () 4-6 () 7-9 () 10-15 () 16-19 () 20 ve üstü ()

İşletme Bölümlerindeki Okutulan Muhasebe Derslerinin Yeterliliğine yönelik algının ölçümü

1.Bölüm

Yeni Mezun Muhasebe Elemanlarının Pratik Açıdan Yeterliliği

1. İşletme bölümlerinde okutulan **Genel Muhasebe** derslerini pratik açıdan yeterli buluyorum.

Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()

2. İşletme bölümlerinde okutulan **Maliyet Muhasebesi** derslerini pratik açıdan yeterli buluyorum.

Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()

3. İşletme bölümlerinde okutulan **Finansal Tablolar Analizi** derslerini pratik açıdan yeterli buluyorum.
Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()
4. İşletme Bölümlerinde okutulan **Denetim Muhasebesi** derslerini pratik açıdan yeterli buluyorum.
Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()
5. İşletme Bölümlerinde okutulan **Muhasebe Standartları** derslerini pratik açıdan yeterli buluyorum.
Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()

2.Bölüm

Yeni Mezun Muhasebe Adaylarının Teorik Açıdan Yeterliliği

6. İşletme bölümlerinde okutulan **Genel Muhasebe** derslerini teorik açıdan yeterli buluyorum.
Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()
7. İşletme bölümlerinde okutulan **Maliyet Muhasebesi** derslerini teorik açıdan yeterli buluyorum.
Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()
8. İşletme bölümlerinde okutulan **Finansal Tablolar Analizi** derslerini teorik açıdan yeterli buluyorum.
Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()
9. İşletme Bölümlerinde okutulan **Denetim Muhasebesi** derslerini teorik açıdan yeterli buluyorum.
Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()
10. İşletme Bölümlerinde okutulan **Muhasebe Standartları** derslerini teorik açıdan yeterli buluyorum.
Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()

3.Bölüm

Yeni Mezun Bir Meslek Adayının Beceri Düzeyi

11. Yeni mezun bir meslek adayı çalıştığı işyerinin gelir giderlerle ilgili fiş, fatura vs. gibi evraklarını düzenleyebilir ve bunları ilgili defterlere veya bilgisayara kaydedebilir.
Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()
12. Yeni mezun bir meslek adayı işyerinde çalışanların ve ücretlilerin bordrosunu hazırlayabilir.
Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()
13. Yeni mezun bir meslek adayı çalıştığı iş yerinin borç ve alacaklarını takip edebilir.
Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()
14. Yeni mezun bir meslek adayı işyerine ait vergilerin beyannamesini hazırlayarak tahakkukunu yaptırabilir, işyerinin vergilerinin gününde ödenmesini takip edebilir.
Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()
15. Yeni mezun bir meslek adayı çalıştığı iş yerinin bütçe ve bilançosunun çıkarılmasına yardımcı olabilir.
Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()

16. Yeni mezun bir meslek adayı çalıştığı iş yeri ile ilgili bilgi ve belgeleri dosyalamak, kanuni sürelerle uygun olarak saklamak vb. görev ve işlemleri yerine getirebilir.

Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()

17. Yeni mezun bir meslek adayı mesleği alanındaki gelişmeleri takip edip uygulayabilir.

Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()

18. Yeni mezun bir meslek adayı temel mali tabloları düzenleyebilme yeteneğine sahiptir.

Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()

19. Yeni mezun bir meslek adayı muhasebe için gerekli defter ve dosyaları yeterince tanımaktadır.

Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()

20. Yeni mezun bir meslek adayı en alt düzeyde maliyet muhasebesi bilgisine sahiptir.

Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()

21. Yeni mezun bir meslek elemanının ücret bordrosu düzenleme bilgisi tatmin edici düzeydedir.

Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()

22. Yeni mezun bir meslek elemanı mali tablolar analizi yapabilmektedir.

Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()

23. Muhasebe meslek elemanları Türkiye Muhasebe Sistemi ve Türkiye Finansal Raporlama Sistemini bilmektedir.

Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()

24. Yeni mezun bir meslek elemanı tekdüzen muhasebe sistemine göre dönem sonu işlemleri yapabilmektedir.

Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()

25. Üniversite mezunu elemanların muhasebe programlarını kullanabilme düzeyi yeterlidir.

Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()

26. Yeni mezun muhasebe elemanlarının genel olarak mesleki becerileri tatmin edici düzeydedir.

Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()

27. Yeni mezun bir meslek elemanının yazılı ve sözlü olarak iletişim yetenekleri tatmin edici düzeydedir.

Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()

28. Yeni mezun bir meslek elemanı bilgisayarlı muhasebe konusunda yeterince bilgilidir.

Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()

29. Yeni mezun bir muhasebe elemanı kritik düşünme ve problem çözme yeteneğine sahiptir.

Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()

30. Muhasebe elemanlarının üniversite eğitimi sırasında aldıkları eğitim yeterlidir.

Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()

31. Yeni mezun bir muhasebe elemanı teknik bilgiye sahiptir.

Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()

32. Yeni mezun bir muhasebe elemanının üniversitede almış olduğu muhasebe eğitimi yeterlidir.

Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()

33. Yeni mezun bir muhasebe personelinin hizmet maliyeti bilgileri yeterlidir.

Kesinlikle Katılmıyorum () Katılmıyorum () Kararsızım () Katılıyorum () Kesinlikle Katılıyorum ()

EK-2

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Abdullah ARI
Uyruğu : Türk
Doğum Tarihi ve Yeri : 12.06.1992 Batman/Merkez
E-Mail : abdullah_423@ outlook.com

EĞİTİM

Bitirme Yılı

Lise	: Batman Lisesi	2010/2011
Üniversite	: Batman Üniversitesi	2016/2017
Yüksek Lisans	: Batman Üniversitesi	2019/2020